

ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՎԱՐԴԵՆԻՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ՄԱՔԵՆԻՍ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐՈՒՄ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐԻ
ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՏԵՂԱԿԱՊՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ
ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

(Լրամշակված տարբերակ)

Նախաձեռնող՝
«Լուր» ՍՊԸ
ՇՄԱԳ հաշվետվության մշակող՝
«Էկոնոմ Էկո ՍՊԸ»

Երևան, 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	4
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	4
1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	5
2. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	5
3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ	7
4. ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ	14
4.1. Նախատեսվող գործունեության համառոտ բնութագիրը.....	14
4.2. Էներգախնայողության ու էներգաարդյունավետության միջոցառումներ 18	18
4.3. Էլեկտրամատակարարում 18	18
4.4. Ջրամատակարարում և ջրահեռացում 20	20
4.5. Ջեռուցում և օդափոխություն 24	24
4.6. Բարեկարգում և կանաչապատում 25	25
4.7. Շինարարական և ապամոնտաժման աշխատանքների կազմակերպում..... 26	26
4.8 Հիմնական մեքենա-մեխանիզմներ ու շինարարական անձնակազմ 30	30
5. ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ	32
5.1 Բնապահպանական պայմանների բնութագիրը 32	32
5.2 Ջրային ռեսուրսներ..... 39	39
5.3 Հողօգտագործում և հողային ռեսուրսներ 40	40
5.4 Կենսաբազմազանություն 41	41
5.5 Օդային ավազան 42	42
5.6 Պատմամշակութային հուշարձաններ 43	43
6. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	45
6.1. Օդային ավազանի աղտոտում..... 45	45
6.2. Ջրօգտագործում և ջրային համակարգերի վրա ազդեցություն..... 47	47
6.3. Թափոնների առաջացում և կառավարում..... 48	48
6.4. Աղմուկի և թրթռումների ազդեցություն 49	49
6.5. Ազդեցություն պատմամշակութային հուշարձանների վրա 51	51
6.6. Աշխատանքի անվտանգություն 51	51
7. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	53

7.1. Շրջակա միջավայրի պահպանություն և մեղմացնող միջոցառումները	53
7.2. Մոնիտորինգ	54
8. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ	55
9. ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	56
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ	57
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ (ԲԿՊ)	59
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆ ..	65
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿ , ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՀԱՄԱՁԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՄԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ	68
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ԻՐԱԴՐԱՅԻՆ ՍԽԵՄԱՏԻԿ ՔԱՐՏԵԶ	72
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ	73
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 7 . ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՓՈՒԼԵՐԸ և ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ	76
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 8. ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՑԱՆՑԻՆ ՄԻԱՑՄԱՆ ՍԽԵՄԱ 77	
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 9. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՍԽԵՄԱ	78

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պատվիրատու

- Հայաստանի Տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)

Նախաձեռնող`

- «Լուք» ՍՊԸ, հասցե` ք.Երևան, Բաղրամյան 23 շենք, 26 բն. , Հեռ. 077 76 77 13
- Էլ. Հասցե` archlookschoo@gmail.com

ՇՄԱԳ հաշվետվության մշակման խորհրդատու`

- «Էկոնոմ Էկո» ՍՊԸ , հեռ. `+374 93401840
- Էլ. հասցե` economecoeia@gmail.com

Կառուցապատվող տարածքի գտնվելու վայրը

- Գեղարքունիքի մարզի, Վարդենիս համայնքի , Մաքենիս բնակատեղի

Հողատարածքի մակերեսը

- 1.2 (հա)

Դպրոցի նախագծային հզորությունը

- 200 աշակերտի և 80 սաների

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն հաշվետվությունը մշակված է Գեղարքունիքի մարզի, Վարդենիս համայնքի, Մաքենիս բնակատեղիի միջնակարգ դպրոցի և մանկապարտեզի կառուցման համար, որի պատվիրատուն հանդիսանում է Հայաստանի Տարածքային զարգացման Հիմնադրամը (ՀՏՀՀ): Նախատեսվող գործունեության նախագծային աշխատանքներն իրականացվել են «Լուք» ՍՊԸ-ի կողմից:

Նախատեսվող տվյալ գործունեության իրականացումը ենթադրում է բնապահպանական ազդեցության գնահատման իրականացում համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների: Նախատեսվող գործունեության աշխատաքային նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվությունը մշակված է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի համաձայն:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 2014թ. հունիսի 21-ի ՀՕ 110-Ն (փոփոխությունները 2023թ. մայիսի 3) 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 8-ի «ա» ենթակետի համաձայն, նախատեսվող գործունեության նախագծային փաստաթղթերը ենթակա են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

2. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակն է բացահայտել նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կանխատեսվող բնապահպանական ազդեցությունները (շրջակա միջավայրը աղտոտող վնասակար նյութեր, թափոններ և այլ գործոններ), վերլուծել ու գնահատել դրանք, ցույց տալ, որ հնարավոր բացասական ազդեցությունների կանխարգելման, չեզոքացման և/կամ նվազեցման համար նախատեսված են անհրաժեշտ միջոցառումները: Գնահատման նպատակն է նաև նույնականացնել հնարավոր սոցիալական ազդեցությունները և օգուտները:

Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ հաշվետվությունն իրականացվել է ՀՀ օրենսդրության, մեթոդական և կարգավորող ընթացակարգերի պահանջներին համապատասխան, որում օգտագործվել են հետևյալ տեղեկատվական աղբյուրները.

- նախատեսվող գործունեության աշխատանքային նախագիծը և դրա իրականացման համար հիմք հանդիսացող փաստաթղթերը,
- նախատեսվող գործունեության տարածք դաշտային այցերի ընթացքում հավաքագրված տվյալներն ու տեղեկատվությունը,
- տվյալ տարածքի վերաբերյալ վերլուծությունները, քարտեզները, լուսանկարները:
- շահագրգիռ կողմերի հետ բանակցություններն ու քննարկումները:

Գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության փուլում իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները.

- աշխատանքային նախագծի հիման վրա նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակում,
- շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ հանրային քննարկումների անցկացում,
- բնապահպանական փորձաքննության նպատակով նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ հաշվետվության ներկայացում (ներառյալ՝ հանրային լսումների արձանագրությունն ու մասնակիցների ցանկը) Շրջակա միջավայրի նախարարության «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ:

3. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎԱԿՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենսդրությունը բաղկացած է ՀՀ սահմանադրությունից, Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերից, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքից և նրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերից, բնապահպանական ոլորտին առնչվող ավելի քան 30 ՀՀ օրենքներից, ինչպես նաև իրավական այլ ակտերից:

Քաղաքաշինության ոլորտի համար առավել կիրառելի ազգային բնապահպանական քաղաքականությունները և օրենսդրական կարգավորիչ հիմքերն ներկայացված են ստորև.

- **ՀՀ Սահմանադրություն** (2015). 10-րդ հոդվածը սահմանում է, որ ՀՀ ընդերքը և ջրային ռեսուրսներ հանդիսանում են պետության բացառիկ սեփականությունը, իսկ հոդված 12-ը՝ պետության խթանիչ դերը շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման, վերականգնման և բնական պաշարների ողջամիտ օգտագործման գործընթացում՝ հաշվի առնելով կայուն զարգացման սկզբունքները և պատասխանատվությունն ապագա սերունդների առջև, ինչպես նաև յուրաքանչյուր ոքի պարտավորությունը շրջակա միջավայրի պահպանման գործընթացում:
- **ՀՀ Օրենքը Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին (2014)** (Հոդված 14, կետ 6, հոդված 16) պահանջում է իրականացնել ծրագրերի բնապահպանական գնահատում, գննությունն ու ըստ կատեգորիաների դասակարգում կախված գործունեության ձևից, ինչպես նաև ենթարկել պետական փորձաքննության և ստանալ փորձագիտական եզրակացություն:
- **«ՀՀ հողային օրենսգիրք»** (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները:
- **«ՀՀ Ջրային օրենսգիրք»** (2002)
- **«Ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների մասին»** ՀՀ օրենք
- **«ՀՀ Ջրի ազգային ծրագրի մասին»** ՀՀ օրենք (2006)
- **«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին»** ՀՀ օրենք (2006)
- **«Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին»** ՀՀ օրենք (2008)
- **ՀՀ Օրենքը Թափոնների մասին (2004)** կարգավորում է թափոնների, այդ թվում՝ շինարարական աղբի, հավաքագրումը, տեղափոխումը, պահեստավորումը, վերամշակումը և տեղադրումը ՀՀ-ում:

- **ՀՀ Օրենքը Մթնոլորտային Օդի Պահպանության մասին** (ընդունված 1994թ. և լրամշակված 2022թ.) - կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը, մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:
- **ՀՀ Օրենքը Բնապահպանական Վերահսկողության մասին (2005)** կարգավորում է ՀՀ-ում պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ;
- **ՀՀ Օրենքը Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին (2000)** կարգավորում է տնտեսական գործունեության վերահսկողության ստուգայցերի իրականացման արարողակարգերը:
- **ՀՀ Օրենքը Քաղաքաշինության մասին (1998)** (Հոդվածներ 13, 14,15,16, Գլուխ 6) կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը: Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):
- **ՀՀ Օրենքը Պատմության և մշակութային անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին (1998թ.)** սահմանում է իրավական և քաղաքական հիմքեր ՀՀ-ում մշակութային և պատմական հուշարձանների օգտագործման համար և կարգավորում է հարաբերությունները պահպանության և օգտագործման միջև: Այն նկարագրում է նոր հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում կիրառվող ընթացակարգերը, սահմանում է հուշարձանների պետական գրանցման կանոնները, դրանց շուրջ պահպանման գոտու գնահատումը, և պատմամշակութային արգելավայրերի ստեղծումը:
- **ՀՀ Օրենքը Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին (2006թ.)** սահմանում է Հանրապետության համալիր կամ առանձին բնական օբյեկտների, ինչպես նաև բնության հատուկ պահպանվող տարածքների էկոհամակարգերի զարգացման, վերականգնման, պահպանման, վերարտադրության և օգտագործման իրավական հիմքերը և պետական քաղաքականության հարաբերությունները: Համաձայն օրենքի բնության հատուկ պահպանվող տարածքները ըստ նշանակության դասակարգվում են միջազգային, հանրապետական և տեղական կարևորության տարածքների, ըստ կատեգորիայի՝ պետական արգելոցի, ազգային պարկի, պետական արգելավայրի և բնության հուշարձանի:

- **ՀՀ Օրենքը Բուսական աշխարհի մասին** (1999թ.) սահմանում է ՀՀ պետական քաղաքականությունը բուսական աշխարհի պահպանման, պաշտպանության, օգտագործման և վերարտադրության ոլորտներում: Օրենքը սահմանում է բուսական աշխարհի պետական գույքագրման և պետական մշտադիտարկման իրականացման նպատակները, բուսական աշխարհի Կարմիր գրքի կազմման պահանջները և մոտեցումները, բուսական աշխարհի օգտագործման պայմանները, օգտագործման իրավունքից զրկելու պայմանները, բուսական աշխարհի պահպանման դրույթները և տնտեսական գործիքները բուսական աշխարհի ռեսուրսների կայուն օգտագործման և մշտադիտարկման համար:
- **ՀՀ Օրենքը Կենդանական աշխարհի մասին** (2000թ.) սահմանում է ՀՀ պետական քաղաքականությունը կենդանական աշխարհի պահպանման, օգտագործման և վերարտադրության ոլորտներում: Օրենքը սահմանում է կենդանական աշխարհի ուսումնասիրությունների, պետական մշտադիտարկման, պետական գույքագրման նպատակները, կենդանական աշխարհի Կարմիր գրքի կազմման սկզբունքները, կենդանատեսակների օգտագործման պայմանները, օգտագործման իրավունքից զրկելու հիմքերը, կենդանիների պահպանման դրույթները, և կենդանական աշխարհի ռեսուրսների կայուն օգտագործման և մշտադիտարկման տնտեսական գործիքները:
- **ՀՀ Օրենք Սեյսմիկ պաշտպանության մասին** (12 հունիս, 2002 թ.) սահմանում է ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության բնագավառի կազմակերպման հիմնադրույթները և կարգավորում է դրա հետ կապված հարաբերությունները:
- **ՀՀ Քաղաքաշինության մասին օրենք** (05 մայիս, 1998 թ.) սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում քաղաքաշինական գործունեության հիմնադրույթները և կարգավորում այդ գործունեության հետ կապված հարաբերությունները:
- **ՀՀԾՆ 31-01-2014** «Բնակելի շենքեր. մաս I. Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր» շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N 82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին
- **ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի հրաման N11- Ն** «Շինարարական արտադրության կազմակերպման աշխատանքների կատարում Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին» (14 հունվար 2008) (Գլուխ IX):
- **ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի հրաման N 44** Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգ (28 ապրիլի 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:
- **ՀՀ Կառավարության որոշում N 121-Ն** «Հայաստանի Հանրապետությունում վտանգավոր թափոնների գործածության գործունեության լիցենզավորման կարգը հաստատելու մասին» (2003) սահմանում է ՀՀ-ում վտանգավոր թափոնների

գործածության գործունեության լիցենզավորման պայմանները և կարգավորվում է դրա հետ կապված հարաբերությունները:

- **ՀՀ Կառավարության որոշում N 1059-Ա** (սեպտեմբերի 25, 2014 թ.) «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և ռազմավարության բնագավառում պետական ծրագիրը և միջոցառումները հաստատելու մասին» հաստատում է ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը՝ համաձայն հավելվածի 1-ի և Հայաստանի բնության հատուկ պահպանվող տարածքների պահպանության և օգտագործման բնագավառի 2014-2020 թվականների պետական ծրագրի միջոցառումները՝ համաձայն N 2 հավելվածի:
- **ՀՀ կառավարության N 1404-Ն որոշում** 02.11.2017թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 20.07.2006.N 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»
- **ՀՀ կառավարության N781-Ն որոշում** (31.07.2014թ.) «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին»
- **ՀՀ կառավարության N1504-Ն որոշում** 25.12.2014թ. «Պետական միջոցների հաշվին կառուցվող (վերակառուցվող, նորոգվող) օբյեկտներում էներգախնայողության եվ էներգաարդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների կիրառման մասին»
- **ՀՀ կառավարության N426-Ն որոշում** 12.04.2018թ. «Նոր կառուցվող բնակելի բազմաբնակարան շենքերում, ինչպես նաև պետական միջոցների հաշվին կառուցվող (վերակառուցվող, նորոգվող) օբյեկտներում էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության տեխնիկական կանոնակարգը սահմանելու մասին»
- **ՀՀ կառավարության որոշում 967-Ն ՀՀ** (14 օգոստոս, 2008 թ. «Բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին») հաստատում է ՀՀ-ում բնության հուշարձանների ցանկը՝ ըստ հավելվածի:
- **ՀՀ կառավարության որոշում N 71-Ն** «Հայաստանի Հանրապետության կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» (հունվարի 29, 2010 թ.) հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կենդանիների Կարմիր գիրքը՝ համաձայն հավելվածի:
- **ՀՀ կառավարության որոշում N72-Ն** «Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին որոշումը» (հունվարի 29, 2010 թ.) հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության բույսերի Կարմիր գիրքը՝ համաձայն հավելվածի:
- **ՀՀ կառավարության որոշում 596-Ն** (19 մարտ, 2015 թ.) ՀՀ-ում «Կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ փաստաթղթերի տրամադրման կարգը հաստատելու և ՀՀ կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու

մասին» սահմանում է կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ փաստաթղթերի տրամադրման կարգը՝ համաձայն N1 հավելվածի:

- **ՀՀ կառավարության որոշում 426-Ն** (12 ապրիլի, 2018 թ.), «Նոր կառուցվող բնակելի բազմաբնակարան շենքերում, ինչպես նաև պետական միջոցների հաշվին կառուցվող (վերակառուցվող, նորոգվող) օբյեկտներում էներգոխնայողության և էներգոարդյունավետության տեխնիկական կանոնակարգը սահմանելու մասին», որը սահմանում է համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգի՝ համաձայն հավելվածի:
- **ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարի հրաման N-1243-Ն** (30 նոյեմբերի, 2015 թ.) «Սեյսմիկ պաշտպանության բնագավառի հատուկ և կարևոր նշանակության օբյեկտները սահմանելու մասին», որը սահմանում է սեյսմիկ պաշտպանության բնագավառի հատուկ և կարևոր նշանակության օբյեկտները՝ համաձայն հավելվածի:
- **ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի հրաման N 102-Ն** (28 դեկտեմբեր, 2020 թ.) ՀՀՇՆ 20 . 04-2020 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարության նախագծման նորմեր» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի փետրվարի 3-ի N 24-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին հաստատում է ՀՀՇՆ 20.04-2020 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. Նախագծման նորմեր» շինարարական նորմերը՝ համաձայն հավելվածի:
- **ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի հրաման N 49-Ն** (24.03.2016) «Հայաստանի Հանրապետության պետական հանրակրթական դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավման 2015-2030 թվականների ծրագրի շրջանակներում իրականացվող դպրոցական շենքերի ուժեղացման և նորի կառուցման համար Հայաստանի Հանրապետությունում գործող շինարարական նորմերով թույլատրելի առավել բարձր պահանջներ և պայմաններ կիրառելու մասին»
- **ՀՀ առողջապահության նախարարի հրաման N 12-Ն** (28.03.2017) «Հանրակրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններին ներկայացվող պահանջներ» N 2.2.4-016-17 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարի 2002 թվականի փետրվարի 11-ի N 82 հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»
- **ՀՀ առողջապահության նախարարի հրաման N15-Ն** (19.09.2012) «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարակենցաղային սենքերի» N 2.2.8-003-12 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին»
- **ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի հրաման N 103-Ա** ՀՀՇՆ31-03.01-2014 «Հանրակրթական նշանակության շենքեր» շինարարական նորմերը հաստատելու մասին»
- **ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի հրաման N 43-Ա** (05.04.2018) «Բնակչության սակավաշարժ խմբերի և հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար

շենքերի և շինությունների մատչելիության ապահովման նախագծման կանոնների հավաքածուին հավանություն տալու մասին» (<https://www.minurban.am/storage/Normative/43-A.pdf>):

- **ՀՀ կառավարության որոշում** 438 (20 ապրիլի, 2002 թ.) «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգ հաստատելու մասին» հաստատում է պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը:

Միջազգային համաձայնագրեր

- ՄԱԿ-ի «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիա (Նյու Յորք)
- «Կենսաբանական բազմազանության մասին» կոնվենցիա (Ռիո-դե-ժանեյրո)
- «Եվրոպայի վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին» կոնվենցիա (Բեռն)
- «Միջազգային կարևորության խոնավ տարածքների մասին, հատկապես որպես ջրաթռչունների բնակավայր» կոնվենցիա (Ռամսար.)
- «Միգրացվող վայրի կենդանիների տեսակների պահպանության մասին» կոնվենցիա (Բոնն)
- «Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին» կոնվենցիա (CITES) (Վաշինգտոն)
- Լանդշաֆտների եվրոպական կոնվենցիա (Ֆլորենցիա)
- «Համաշխարհային մշակութային և բնական ժառանգության պահպանության մասին» կոնվենցիա (Փարիզ.)
- «Կայուն օրգանական աղտոտիչների մասին» կոնվենցիա (Ստոկհոլմ) (2003թ.վավերացվել է ՀՀ կառավարության կողմից)
- «Վտանգավոր թափոնների անդրսահմանային փոխադրման և դրանց հեռացման նկատմամբ հսկողություն սահմանելու մասին» կոնվենցիա (Բազել):

Ուղեցույցներ և ստանդարտներ

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013), որը պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

Բնապահպանական որակի ստանդարտներ, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

4. ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ

4.1. Նախատեսվող գործունեության համառոտ բնութագիրը

Նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրում:

Հողամասի մակերեսը կազմում **1,2 (հա)**՝ համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման վկայականի: Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման վկայականը, ինչպես նաև տարածքի շրջադարձային կոորդինատները (WGS-84 կոորդինատային համակարգով) ներառված են սույն ՇՄԱԳ հաշվետվության փաթեթում:

Վերջինիս համաձայն ստորև ներկայացվում են տարածքի հետ կապված որոշ տվյալներ, մասնավորապես.

- հողամասի նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի,
- գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ հասարակական կառուցապատման,
- գրանցված իրավունքի տեսակը՝ **սեփականություն:**

Նախագծման համար հիմք են հանդիսացել պատվիրատուի/կառուցապատողի կողմից ներկայացված նախագծային առաջադրանքը և Վարդենիսի համայնքապետարանի կողմից 21.10.2024թ. տրված N 88 նախագծման թույլտվությունը (ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը), որը բերված է հավելված 6-ում):

Մաքենիսի կրթահամալիրը նախատեսվում է կառուցել վերոհիշյալ վկայականի սահմաններում գոյություն հողամասի սահմաններում, որի կառուցումից հետո գոյություն ունեցող դպրոցի շենքը նախատեսվում է ապամոնտաժել: Գոյություն ունեցող ամենամոտ շինությունները, հասարակական օբյեկտները, ենթակառուցվածքները կարել է տեսնել իրադրային սխեմայում (տես՝ հավելված 5):

Նախատեսվող գործունեության նախագծային լուծումները հիմնվել են ՀՀ քաղաքաշինական և նորմատիվ փաստաթղթերի, ՀՀ գործող շինարարական նորմերի վրա, մասնավորապես.

- ՀՀՇՆ 30-01-2023 «Քաղաքաշինություն. քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծում և կառուցապատում»,
- ՀՀՇՆ 31-03-2018 «Հասարակական շենքեր և շինություններ» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2001 թ. հոկտեմբերի 1-ի N82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին:
- ՀՀՇՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն»
- ՀՀՇՆ 20.04 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն»

- ՀՀՇՆII-0.00-2006 «Հակահրդեհային անվտանգություն. նախագծման նորմեր»
- ՀՀՇՆ VI 13.102-99 «Բետոնյա և երկաթբետոնյան կոնստրուկցիաներ»
- ՇՈՒՊ 2.01.07-85 «Բեռնվաճառներ և ազդեցություններ»
- ՇՈՒՊ 2.03.11-85 «Շինարարական կոնստրուկցիաների պաշտպանություն կորոզիայից»
- ՇՈՒՊ 12-01-2004 «Շինարարության կազմակերպում»
- Այլ նորմեր և կարգավորումներ:

Համաձայն նախագծային լուծումների նոր դպրոցը նախատեսված է 200 աշակերտի համար: Կառուցապատման ընդհանուր մակերեսը կազմում է՝ 1742 ք/մ (14,5%), ջերմոցինը՝ 32 ք/մ, մարզադաշտը՝ 1125 ք/մ, հողամասի ընդհանուր մակերեսը՝ 12.000 ք/մ, բետոնե դեկորատիվ սալիկները՝ 1049 ք/մ, ասֆալտապատումը՝ 1040 ք/մ, կանաչապատում՝ 7012 ք/մ (58,4%) (Ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը տես՝ հավելված 6):

Դպրոցները նախագծվել են Հայաստանի գյուղական վայրերի համար:

Շենքի ծավալա-տարածական լուծումը իրենից ներկայացնում է երեք իրար կցված ծավալներից՝ երկհարկամի հիմնական դպրոցի մասնանաշենքից, մարզադահլիճի և հանդիսությունի դահլիճի մասնաշենքից ու երկհարկանի մանկապարտեզից:

Դպրոցի, մանկապարտեզի և մարզադահլիճի մուտքերի մոտ նախատեսված են թեքահարթակներ:

Հանդիսությունների դահլիճը նախագծով նախատեսված է 200 նստատեղի համար իսկ մարզասրահի երկրորդ հարկի մակարդակում նախատեսված է 60 տեղանոց տրիբունա, մարզադահլիճի չափերը՝ 24.70x18.0մ :

Առաջին հարկի ռեկրեացիայի երկու կողմերում նախագծված են դասասենյակներ, կաբինետներ և բուֆետ:

Իսկ երկրորդ հարկի ռեկրեացիայի շուրջը դասասենյակներ, ինֆորմատիկայի կաբինետ, մեթոդ կաբինետ, ռազմագիտության կաբինետ, ռոբոտատեխնիկայի կաբինետ և ուսուցչանոց:

Դպրոցի մասնաշենքում նախագծվել է նկուղային հարկ 21.6x20.4մ, որը օգտագործվելու է որպես թաքստոց:

Նկուղային հարկում տեղավորվել են գրադարանը, խոհանոցը, բուժկետը, պահոցները, տղաների և աղջիկների սանհանգույցները, էլեկտրովահանակ, ջրի ռեզերվուար, կաթսայատուն, կոյուղու պոմպարան: Թաքստոց տանող աստիճանը հագեցված է աստիճանային ամբարձիչով հաշմանդամների համար:

Բոլոր հարկերը իրար հետ կապված են աստիճանների միջոցով և ունի հարկերը կապող միջհարկային ամբարձիչ համար:

Դպրոցի հիմնական մասնաշենքի երկրորդ հարկի կոնսուլային ծավալը արտահայտում և շեշտում է գլխավոր մուտքը, որը հանդիսանում է կառույցի կոմպոզիցիոն առանցքը:

Գլխավոր մուտքի աստիճանների մոտ նախատեսված է հարթակ դպրոցական բացօթյա միջոցառումների համար :

Մանկապարտեզի մասնաշենքը նախագծված է երկու հարկից չորս խմբի համար և միջանցքով կապված է դպրոցի մասնաշենքի հետ: Առաջին հարկում տեղադրված են հանդերձարաններ, սանհանգույցներ, խաղասենյակներ, ննջասենյակներ, վարիչի, բժշկի և դայակների սենյակներ: Երկրորդ հարկում նույն կազմն է միայն վարիչի և բժշկի սենյակի փոխարեն ավելացել է հանդիսությունների սենյակ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԴԱՐՈՒՄ

Ճակատի խարսխային մասը երեսապատված է բազալտե սալերով:

Նախագծով նախատեսված է ճակատները երեսապատել ավտոկլավինացված ֆիբրոցեմենտային 8 մմ հաստությամբ սալերով, գործարանային ներկաձածկույթով:

Մարզասրահի, հանդիսությունների դահլիճների և նախակրթարանի մասնաշենքի մուտքերը շեշտված են ֆիբրոցոմոնտային այլ երանգի սալերով:

Տանիքի ծածկույթը մուգ մոխրագույն բիտումային կղմինդրից է:

Արտաքին դռները այլումինե ջերմակամրջակով են ներկված մուգ մոխրագույն գույնով:

Արտաքին պատուհանագոգերը, հովհարը, քիվերը, դռների և պատուհանների շեպերը երեսապատել այլուկաբոնդով: Գլխավոր հատակագծում դպրոցի ամբողջ տարածքը բարեկարգված է, նախագծված է 4.0 x 8.00 ջերմոց, 26x14մ բաց ցանկապատված մարզադաշտ, 100մ երկարություն ունեցող վազքուղի, տնտեսական բաք, ավտոկայանատեղի, ինչպես նաև էլեկտրամարտկոցային ֆոտովոլտային արևային վահանակների համար ցանկապատով տարածք:

Դպրոցի հողամասը ամբողջ պարագծով ցանկապատված է:

Նախագծվող դպրոց-մանկապարտեզի տեխնոլոգիական մասի համար հիմք են ծառայել ճարտարապետա-շինարարական գծագրերը և ՀՀ տարածքում գործող շինարարական դրույթները:

Շենքը բաղկացած է երկու հարկանի դպրոցից և երկու հարկանի մանկապարտեզից: Մանկապարտեզի համար նախատեսված է ամբարձիչ:

Տարածքների կազմը և մակերեսները, շենքի հատակագծային կառուցվածքը ապահովվում է 1- 12-րդ դասարանների ուսումնական ծրագրերի դասընթացների կազմակերպումը:

Ելնելով տարածքների խմբավորումից, դպրոցի շենքը նախագծված է հետևյալ կերպ՝ 1-12-րդ դասարանների դասավանդումը կազմակերպված է առաջին և երկրորդ հարկերում: Դասասավանդումը առանձին առարկաների գծով անցկացվում է ընդհանուր ուսումնական կաբինետներում: Կաբինետները կահավորված են ցուցադրական և աշակերտական լաբորատոր սեղաններով: Քիմիայի լաբորատորիայում տեղադրված է օդաքաշ պահարան: Լաբորատոր սեղանները համալրված են վարդակներով, քիմիա լաբորատոր սեղանները լրացուցիչ համալրված են ջրի ծորակներով:

Դասարանները նախատեսված են 12 աշակերտի համար:

Շենքի առաջին հարկում գտնվում են գլխավոր նախամուտքը, պարետի և վարչական սենյակները: Դպրոցը ապահովված է բժշկի կաբինետով, որը կահավորված է անհրաժեշտ բժշկական կահույքով:

Նախատեսված է մարզասրահ 60 տեղանոց տրիբունայով, հանդերձարաններ սանհանգույցով, առանձնասենյակ և գույքի պահեստ:

Առաջին հարկում գտնվում է հանդիսությունների դահլիճը 200 տեղով իր հանդերձարանով, որը հնարավորություն է տալիս անցկացնել երգի, թատերական, երաժշտական և պարարվեստի խմբակային դասընթացներ:

Նույն հարկում նախատեսված է բուֆետ բաշխման տարածքով:

Դպրոցի երկրորդ հարկում նախատեսված են դասարաններ, ինֆորմատիկայի կաբինետ, ռազմագիտության դասարան և ռոբոտաշինության կաբինետ:

Դպրոցի նկուղում (թաքսոոց) տեղակայված է ավանդական գրադարան գրապահոցով և ընթերցասրահով, որտեղ տեղադրված են համակարգիչներ և պատճենահանման սարքավորում: Նույն հարկում է գտնվում էլ, կաթսայատունը, էլ. վահանակը, սանհանգույցներ, բուժկետ:

Դպրոցին կից նախագծված է 2 հարկանի մանկապարտեզ, բաղկացած 4 հատ 20 տեղանոց խմբակային բջիջներից: Խմբերը համալրված են հանդերձարաններով, ննջարաններով, խմբակային սենյակներով, բուֆետներով և սանհանգույցով: Մանկապարտեզում նախատեսված է բժշկի կաբինետ և վարչական շենքեր:

Երաժշտա-մարմնամարզության դահլիճը նախատեսված է երկրորդ հարկում:

Մանկապարտեզի և դպրոցի երեխաների սննդի մատակարարումը կազմակերպվում է դպրոցի բուֆետից : Պատրաստի սնունդը ներմուծվում է, դպրոցի բուֆետի խոհանոցի տարածքում տաքացվում է և բաշխվում մանկապարտեզի և դպրոցի երեխաների միջև:

Մանկապարտեզի երեխաների սննդի մատակարարումը կազմակերպվում է մանկապարտեզի բուֆետից, որը առկա է բոլոր խմբակային բջիջներում: Նույն բուֆետում նախատեսվում է սպասքի լվացում և պահպանում:

Աշակերտների սննդի մատակարարումը կազմակերպվում է դպրոցի բուֆետից, իսկ բաշխում բուֆետի վաճառատեղանից:

Սպասքի և խոհանոցի ամանների լվացման համար նախատեսված է օգտագործել լվացարաններ:

Դպրոցի և մանկապարտեզի բոլոր սենյակները կահավորված են համապատասխան սարքավորումներով և կահույքով:

4.2. **Էներգախնայողության ու էներգաարդյունավետության միջոցառումներ**

Նոր դպրոցի էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության տեխնիկական լուծումները իրականացվել են համաձայն ՀՀ կառավարության 12.04.2018թ. N426-Ն որոշման դրույթների, շինարարական հատակագծերի և ՀՀ գործող նորմատիվային փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան: Էներգաարդյունավետության տեսանկյունից նախատեսված են միջոցառումներ շենքի երեսապատման համակարգի, բարձր էներգաարդյունավետությամբ պատուհանների տեղադրման, տանիքի և ստորգետնյա հարկի ջերմամեկուսացման ուղղությամբ, մասնավորապես.

- բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչների կիրառում խողովակաշարերի և օդատարների համար՝ ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով,
- արտաքին կոնստրուկցիաների և օդատարների ջերմամեկուսացում,
- ջերմային կորուստների նվազեցման նպատակով բարձր արդյունավետության ջերմամեկուսիչների /пенopleкс/ կիրառում,
- օդափոխության համակարգում բարձր արդյունավետությամբ ղեկավարվող ջերմափոխանակիչների կիրառում և այլն:

4.3. **Էլեկտրամատակարարում**

Ըաշվի առնելով, որ նոր դպրոցը կառուցվում է նախկին դպրոցի տարածքում, էլեկտրամատակարարման համար նոր տեխնիկական պայմանների ձեռք բերման անհրաժեշտություն չի առաջանում, քանի որ բոլոր կոմունիկացիաներն արդեն առկա են ու պայմանները չեն փոխվում:

Էլեկտրամատակարարում: Դպրոցի նոր կառուցվող շենքի էլեկտրամատակարարման նախագիծը մշակված է համաձայն ՀՀՇՆ22-03-17, ՍՆԻՊ 3.05.06-85 դրույթների: Ըստ հուսալիության աստիճանի շենքի հոսանքասպառիչները դասվում են երկրորդ կարգի: Նախագիծը կատարված է ճարտարապետա-շինարարական գծագրերի և հարակից բաժինների կողմից ներկայացված առաջադրանքների հիման վրա: Նախատեսվում է

0.4կՎ լարման սնող 2 մալուխների (1 մալուխը պահուստային) ներանցում -3.60 նիշում գտնվող էլ. վահանայինի սենքում տեղակայված փնջային փոխարկիչ: Էլ. լուսավորության ցանցը նախատեսված է հետևյալ տեսակների. աշխատանքային, վթարային, տարհանման, վերանորոգման:

Բաշխիչ վահաններից տարված են սնող գծեր դեպի խմբային լուսավորության և ուժային վահաններ: Սնող գծերը նախատեսված է իրականացնել պղնձե մալուխներով, որոնք տեղադրվում են դակված մալուխների վրա: Խմբային ցանցը իրականացվում է պղնձե չհրկիզվող ԹԹժՎՆ-LS մակնիշի մալուխներով, անցկացված ճկուն խողովակների մեջ: Նախատեսված են լուսադիոդային լուսատուներ համապատասխան հզորություններով: Անջատիչները և վարդակները դասասենյակներում տեղադրվում են հատակից 1.8մ բարձրության վրա, այլ սենքերում՝ հատակից 0.8մ, վահանները՝ 1.5մ բարձրության վրա հատուկ պատրաստված խորշերի մեջ: Կենսաբանության, ֆիզիկայի և քիմիայի կաբինետներում յուրաքանչյուր սեղանի տակ նախատեսված է հատակի մեջ տեղադրվող տուփ սեղանների վրա տեղադրվող վարդակների համար: Հաղորդագծերը նախատեսված են պղնձե մալուխներով, տեղադրված խողովակների մեջ: Վերջիններս տեղադրվում են բետոնե հատակի տակ մալուխատարերով: Ցանցի ղեկավարումը իրականացվում է ուսուցչի վահաններից: Նախատեսված է տանիքի ջրհավաք ձագարների ջեռուցում: Օդափոխության սարքերի և պոմպերի սնող գծերը նախատեսված են պղնձե մալուխներով: Հրդեհի դեպքում օդափոխության ցանցը անջատվում է: Նախատեսված են անկախ խզիչներ: Որպես անվտանգության լրացուցիչ միջոց նախատեսվում է հողանցման օջախ 4.0 օհմ դիմադրությամբ: Էլեկտրաէներգիայի բաշխումը եռաֆազ ցանցում կատարվում է հինգ հաղորդալարերով (L1,L2,L3,N,PE), միաֆազ ցանցում^a երեք հաղորդալարերով (L1N,PE), անցկացնելով առանձին PE հաղորդալար, սկսած մուտքի վահանից: Նախատեսված է կաթսայատան և կոյուղու մաքրման ցանցերի էլ.սնուցում ԳԲՎ-1 և ԳԲՎ-2 բաշխիչ վահաններից: Բոլոր էլ.մոնտաժային աշխատանքները կատարել համաձայն գործող էլեկտրատեխնիկական կանոնների և նորմերի:

Արևային վահանակների տեղադրում: Դպրոցին պատկանող տարածքում 174,9 կՎտ պիկային հզորության արևային ֆոտովոլտային համակարգի նախագծման համար հիմք են հանդիսացել.

1. Տեղանքի հատակագծերը
2. Տեղազնման արդյունքները
3. Տեխնիկական առաջադրանքը

Նախագծով նախատեսվում է 150 կՎտ դրվածքային հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային համակարգի տեղակայում մոդուլային կրթահամալիրների տարածքում:

Տեղանքում Հորիզոնական ճառագայթումը $1337 \text{ կՎտ} \cdot \text{ժ}/\text{մ}^2$ է: Տարվա մեջ անարև օրերի քանակը 63 օր է: Առավելագույն դրական և բացասական ջերմաստիճանները

համապատասխանաբար 35°C և -20°C է: Օրվա մեջ առավելագույն տեղումները (ձյուն) 65

մմ է: Քամին Հարավ-արևելյան է: 20 տարվա մեջ 1 անգամ հնարավոր քամու առավելագույն արագությունը 34 մ/վ է:

ՖՎ վահանակները տեղակայվելու են գրունտային մակերևույթին՝ դեպի հարավ ուղղորդված, 30° հորիզոնական թեքությամբ: Արևային ֆոտովոլտային համակարգը կազմված է 318 հատ միաբյուրեղային 200 (6x24) կեսբջիջներով, 550 Վտ պիկային հզորությամբ ֆոտովոլտային (ՖՎ) վահանակներից, որոնք բաժանված են 24 ՖՎ խմբի՝ 8 խումբ յուրաքանչյուր փոխակերպիչի համար: Դրանք միանում են փոխակերպիչների ԱՀԿՈՒ 4 մուտքերին, փոխակերպիչների անվանական ելքային հզորությունը 50 կՎտ է /Եռաֆազ/:

ՖՎ կայանի հենակառուցվածքը մոնտաժվում է նախապես կառուցված երկաթ-բետոնային հիմքերի վրա՝ զոդման միջոցով: ՖՎ կայանի հենակառուցվածքը կազմված է հակակոռոզիոն ներկով պատված պողպատե խողովակներից:

Փոխակերպիչը և ՓՀՀՏ-ն տեղադրվում են հենակառուցվածքի վրա հատկացված հատվածում: Փոխակերպիչները փոփոխական հոսանքի կողմից կարճ միացումներից և իմպուլսային գերլարումներից պաշտպանելու համար փոփոխական հոսանքի համակցման տուփի (ՓՀՀՏ) մեջ տեղադրվում են անհատական և մուտքային ինքնավար անջատիչներ, իմպուլսային գերլարման սահմանափակիչ: ՖՎ համակարգը բաշխիչ էլեկտրական ցանցին միանում է ՓՀՀՏ-ն ենթակայանից սնվող մալուխով էլեկտրականապես միանալու միջոցով: Հաստատուն հոսանքի մալուխները մոնտաժվում են հենակառուցվածքի վրա ձգման, իսկ շարքից շարք խրամուղով անցկացման եղանակով: Խրամուղու մեջ մալուխները անցկացվում են կոյուղու խողովակների մեջ:

ՖՎ կայանի էլեկտրաէներգիայի հաշվառումը «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր»-ի հետ անհրաժեշտ է իրականացնել դարձափոխիչային էլեկտրոնային երկսակագնային էլեկտրական հաշվիչի միջոցով, եռաֆազ սնուցմամբ:

ՖՎՀ-ի համար կառուցվում է հողանցման կոնտուր: Չափումների արդյունքում դիմադրությունը չպետք է գերազանցի 4 Օհմը, այլապես ավելացնել հողանցիչներ:

4.4. Ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Նախագծվող դպրոցի ջրամատակարարման և ջրահեռացման գործընթացները կազմակերպվելու են գործող շինարարական նորմերի ու կանոնների (ՇՆԿ) համաձայն:

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման նախագծի համար հիմք են հանդիսացել նաև ճարտարապետա-շինարարական գծագրերը, գլխավոր հատակագիծը, տարածքի ինժեներա-երկրաբանական հետազոտությունների արդյունքները: Որպես հիմնական նորմատիվային փաստաթղթեր ծառայել են՝

- ՀՀՇՆ 40-01.01-2014 Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում:

- ՀՀՇՆ 21-01.01-2014 Շենքերի և շինություններ հրդեհային անվտանգություն:

Նախագծով նախատեսված են հետևյալ համակարգերը՝

- Խմելու տնտ. ջրամատակարարում
- Տաք ջրամատակարարում
- Հրդեհամարման համակարգ
- Կենցաղային կոյուղի:

Ջրամատակարարում: Նախագծվող փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների ջրամատակարարման համակարգը սնվում է նկուղային հարկում տեղադրված ռեզերվուարներից $2 \times (1.7 \times 2.3 \times 1.8 \text{մ } W=7 \text{մ}^3)$, որոնց կից տեղադրվում է պոմպային համակարգ բաղկացած 4 պոմպերից, որոնցից 2-ը աշխատում են ջրամատակարարման կարիքների համար, իսկ մյուս 2-ը միանում են հրդեհի դեպքում Wilo SiBoost Smart 4 HelixVE 404 , $Q=5.0 \text{լ/վրկ}$, $H=30.0 \text{մ}$, $N=4 \times 0.75 \text{կՎտ}$, $3\text{՝}400\text{V}$: Ջրամատակարարման ներքին ցանցը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN10 խողովակներից: Բոլոր խողովակները ջերմոմեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ ռետինե խողովակակտորներով:

Տաք ջրամատակարարման համակարգը սնվում է նկուղային հարկում նախատեսված կաթսայատնից: Տաք ջրամատակարարման համակարգը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN20 խողովակներից, որոնք ջերմոմեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ ռետինե խողովակակտորներով:

Հրդեհամարման համակարգ: Շենքում նախատեսված է հրդեհամարման համակարգ համաձայն ՀՀՇՆ 40-01.01-2014-ի պահանջի՝ 2 շիթ 2.5լ/վրկ ելքով: Համակարգը սնվում է նկուղային հարկում նախատեսված ռեզերվուարներից $2 \times (1.7 \times 2.3 \times 1.8 \text{մ } W=7 \text{մ}^3)$, որոնցում առկա է հրդեհամարման անհրաժեշտ ծավալը: Հրդեհամարման համակարգը մոնտաժվում է պողպատյա էլեռակցման $\emptyset 76 \times 3 \text{մմ}$ և $\emptyset 57 \times 3 \text{մմ}$ տրամագծով պողպատյա էլեռակցման խողովակներից: Հրշեջ պահարանները համալրված են հրշեջ ծորակներով և $l=20.0 \text{մ}$ երկարության փողրակներով:

Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների տիպարային /մոդուլային/ շենքի աշխատանքային գծագրերը կատարվել են ճարտարապետաշինարարական հատակագծերի և տեխնիկական առաջադրանքի հիման վրա: Նախագծի մշակման համար օգտագործվել են հետևյալ նորմատիվ փաստաթղթերը՝

- ՀՀՇՆ II-8.04-02-2005 - «ՇԵՆՔԵՐԻ ԵՎ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ»:
- ԷՍԿ - «ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՔՆԵՐԻ ՍԱՐՔՎԱԾՔԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐ»:

Ավտոմատ հրդեհի ահազանգման համակարգը նախատեսված է՝

- ազդարարման համակարգի միացման համար:
- հրդեհի կենտրոնի հայտնաբերման համար:
- օդափոխության և ծխահեռացման համակարգերի ղեկավարման համար:

Համակարգը բաղկացած է ընդունիչ հսկիչ սարքից՝ РУБЕЖ-20П R3 մակնիշի /2 օղակ, ամեն օղակին մինչև 250 հասցեային տվիչներ և այլ հասցեային սարքավորումներ միացնելու հնարավորությամբ/ պատի վրա տեղակայման բարձրությունը $h=1500$ մմ: Վահանակին միացվում են հասցեային օպտիկական ազդասարքերը, հասցեային շարժման և մագնիսական տակտային ազդասարքերը, հասցեային հրդեհի՝ ձեռքով՝ գործարկվող ազդասարքերը, հասցեային լուսաձայնային ազդարարիչները, հասցեային ինտերֆեյսային մոդուլը, հասցեային սարքը՝ անալոգային ազդասարքերը հասցեային սարքին միացնելու համար, ռելեների մոդուլները՝ ահազանգի դեպքում կատարող մեխանիզմներին գործարկելու համար:

Հրդեհի ահազանգման համակարգի ընդունիչ հսկիչ սարքը տեղակայվում է շինության առաջին հարկում /0,100 նիշ/ գտնվող պահակակետում, որտեղ իրականացվում է շուրջօրյա հերթապահություն: Ընդունիչ հսկիչ սարքը համալրված է ԱԻՆ միանալու բջջային կապով աշխատող ավտոմատ զանգահարող սարքով:

Տվյալ շինությունում բացառությամբ սանհանգույցների, թաց գործընթացով և $2m^2$ պակաս մակերեսով սենքերի, բոլոր տարածքներում նախատեսված են հասցեային ծխի ազդասարքեր, իսկ միջանցքներում, էվակուացիոն ելքերի և աստիճանավանդակների մոտ նախատեսված են հրդեհի հասցեային ձեռքի ազդարարիչներ / $h=1500$ մմ/: Մարզասրահում նախատեսված են ծխի գծային ազդասարքեր ռեֆլեկտորով, ազդասարքերը տեղակայվում են $h=5400$ մմ բարձրության վրա պատի վրա, իսկ ռեֆլեկտորները $h=7200$ մմ բարձրության վրա ազդասարքի դիմացի պատին:

Շինության ընդհանուր օգտագործման տարածքներում նախատեսված են լուսաձայնային ազդարարիչներ՝ ահազանգի դեպքում լուսաձայնային ինդիկացիայի համար, տեղակայման բարձրությունը $h=2800$ մմ:

Շինության նկուղային և հարկում նախատեսվում է հասցեային ռելեային մոդուլ՝ տեղակայման բարձրությունը $h=1600$ մմ, հրդեհի ահազանգի դեպքում վերելակի ղեկավարման, օդափոխության համակարգի ներածման սարքավորումները հրդեհի դեպքում ավտոմատ անջատելու, ծխահեռացման կափույրների ակտիվացման համար:

Ռազմագիտության դասասենյակում և զենքի պահոցում նախատեսվում է դռների բացման հասցեային մագնիսական կոնտակտներ և շարման հայտնաբերման հասցեային ազդասարքեր՝ տեղակայման բարձրությունը $h=2300$ մմ, որոնք միանում են հրդեհի ահազանգման համակարգի հասցեային օղակին և ղեկավարվում են հասցեային ինտերֆեյսային մոդուլին միացված պրոքսիմիթի քարտերի ընթերցիչ սարքի՝ տեղակայման բարձրությունը $h=1600$ մմ, միջոցով:

Բոլոր հասցեային ազդասարքերի, ազդարարիչների և այլ հասցեային միավորների միացումը հասցեային օղակին կատարվում են KCPЭВНГ(A)-FRLS 2x0.50 այրում չտարածող մալուխներով և նրանց սնումը կատարվում է հասցեային օղակից: Մալուխները անց են կացվում պատերի և առաստաղի վրայով բաց կամ սվաղի տակ:

Համաձայն գործող նորմերի հրդեհի ահազանգման համակարգի էլեկտրասնուցումը հուսալիության տեսանկյունից վերագրվում է 1-ին կատեգորիայի: Այդ պատճառով էլեկտրասնուցումը կազմակերպվում է անխափան սնուցման աղբյուրներից:

Հիմնական սնուցումը 220Վ 50Հց:

Պահուստային սնուցումը՝ 2 հատ մարտկոցներից՝ 12Վ 7Ա:

Հիմնական սնուցման բացակայության պայմաններում մարտկոցները թույլ են տալիս համակարգի աշխատունակությունը պահպանել հերթապահ ռեժիմում 24 ժամ, իսկ ահազանգի ռեժիմում 3 ժամ:

Էլեկտրասարքավորման պահպանիչ հողանցումը պետք է իրականացվի ԷՍԿ-ի համաձայն:

Կենցաղային կոյուղի: Կենցաղային կոյուղու ցանցը համակցված է: Շինության վերգետնյա հատավթի կոյուղին ինքնահոս հեռանում է բակային ցանց, իսկ նկուղային հարկում նախատեսված սանհագույցների կոյուղին բակային ցանցի է միանում կոյուղու ճնշումային սարքավորման օգնությամբ (Կոյուղու ճնշումային սարքավորում: Wilo DrainLift BOX-32/11HD, Q=2.01/վրկ, H=6.00մ, N=0.75կՎտ, 1~ 230 Վ):

Համակարգը մոնտաժվում է կոյուղու PVC Ø50 և Ø110մմ խողովակներով:

Տեսահսկման համակարգ: Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների տիպարային /մոդուլային/ շենքի աշխատանքային գծագրերը կատարվել են ճարտարապետա-շինարարական հատակագծերի և տեխնիկական առաջադրանքի հիման վրա:

Տեսահսկման համակարգը բաղկացած է արտաքին և ներքին օգտագործման ընդհանուր քանակով 29 IP տեսախցիկներից, որոնցից 17 տեղակայվում են շինության ներսում՝ միջանցքներում և մուտքերի մոտ՝ առաստաղին, 12 շինության արտաքին հատվածում՝ տեղակայման բարձրությունը h=3000մմ, մուտքերը և հարակից տարածքները հսկելու համար: Բոլոր տեսախցիկներից ստացվող տեսանյութերը տեսագրվում են 32 տեսամուտքով ցանցային տեսագրող սարքի հիշողության մեջ: Ցանցային տեսագրող սարքը համալրվում է 1 հատ 8 ՏԲ ծավալով կոշտ սկավառակով, որի վրա պահպանվող տեսանյութերի արխիվը կարող է պահպանվել մինչև 14 օր:

Տեսադիտարկումը իրականացում է 32" LED մոնիտորի մոտ: Հեռահար դիտման համար օգտագործվում է մոնիթորինգի համար նախատեսված հատուկ ծրագրով համակարգչով կամ հեռախոսով: Բոլոր տեսախցիկների էլ. սնուցումը նախատեսվում է իրականացնել կենտրոնացված՝ պահակակետում տեղադրվող PoE սնուցմամբ ցանցային կուտակիչից:

Միացումը տեսախցիկից մինչև ցանցային տեսագրող սարք իրականացվում է UTP Cat5e մակնիշի մալուխով, որով էլ նաև իրականացվում է տեսախցիկների սնուցումը: Մալուխների միջանցքներում և հորաններում անց են կացվում հեռահաղորդակցման ցանցերի համար նախատեսված մետաղական մալուխատարերով:

4.5. Զեռուցում և օդափոխություն

Զեռուցում: Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների տիպային (մոդուլային) շենքի ջեռուցման և օդափոխության համակարգերի նախագիծը կատարվում է ճարտարապետական գծագրերի շինարարական նորմերի հիման վրա

- ՀՀՇՆ IV-12.02.01-04 «Զեռուցում, օդափոխություն և օդի լավորակում»
- ՀՀՇՆ 24-01-2016 «Շինարարական ջերմաֆիզիկա շենքերի պատող կոնստրուկցիաների»
- ՀՀՇՆ II-Պ. 8-71 «Հասարակական սննդի ձեռնարկություն»
- ՀՀՇՆ II-7.01-2011 «Շինարարական կլիմայաբանություն»
- ՀՀՇՆ 31-06-2009 «Հասարակական շենքերի և կառույցների»:

Հատակագծում ջեռուցումը նախատեսված է էլեկտրկան յուղային ռադիատորներով: Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցի, երկհարկանի մանկապարտեզի, դպրոցի, սպորտսրահի և հանդիսությունների դահլիճի ջեռուցման աշխատանքային նախագիծը նախատեսված է ջրային, երկխողովականի, ջրի մեխանիկական շրջանառությամբ:

Որպես ջեռուցման սարքեր նախատեսված են այլումինե ռադիատորներ, բացառությամբ սպորտսրահից որտեղ նախատեսված են ջերմային օդամղիչներ:

Զեռուցման սարքերի ջերմատվությունը կարգավորելու համար նախատեսված են ջերմակարգավորիչ փականներ մատակարարի վրա, իսկ հետադարձի վրա՝ փակող փականներ:

Սենյակների ներսի օդի ջերմաստիճանները ընդունված են համաձայն գործող նորմերի: Օդի հեռացումը համակարգից կատարվում է կանգնակների վրա տեղադրված ավտոմատ օդահան փականների և ջեռուցման սարքերի օդահանների միջոցով :

Մանկապարտեզում և դպրոցում մատակարար խողովակը անցնում է ձեղնահարկով, իսկ հետադարձը՝ +0.100 նիշի հատակի միջով: Սպորտ սրահում և հանդիսությունների դահլիճում մատակարար և հետադարձ խողովակները անցնում են հատակի միջով : Մատակարար և հետադարձ խողովակները մեկուսացվում են ռետինե խողովակաձև ջերմամեկուսիչով: Մոնտաժումից հետո ամբողջ համակարգը ենթարկվում է հիդրավլիկ փորձարկման, որից հետո կատարում են խողովակների փչամաքրում: Համակարգերից ջրի դատարկումը կատարվում է կաթսայատնից:

Օդափոխություն: Դպրոցի օդափոխության համակարգը նախատեսված է ՀՀ գործող նորմերին համապատասխան: Դպրոցում նախատեսված է ընդհանուր օդափոխության ներածման և արտածման համակարգեր՝ մեխանիկական դրդմամբ: Էներգաարդյունավետության նպատակով նախատեսված են ներածման-արտածման սարքեր՝ ռեկուպերատորով: Քիմիայի դասարանի արտածման պահարանից նախատեսված է մեխանիկական դրդմամբ արտածում: Արտածված օդը կոմպենսացնելու համար նախատեսված է ներածում միջանցքից, որը ապահովելու համար նախատեսված է ներածման դրոսել փական՝ էլ. շարժաբերով: Փականը բլոկված է արտածման օդափոխիչի հետ: Սանհանգույցներից կազմակերպված են մեխանիկական դրդմամբ արտածման համակարգեր: Ներածման բոլոր օդատարները, ինչպես նաև ռեկուպերացիոն համակարգերի արտածման օդատարները մեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ մեկուսիչներով: Օդատարները ընդունված են ցինկապատ պողպատից:

4.6. Բարեկարգում և կանաչապատում

Նախագծային փաստաթղթերը պարունակում են առանձին բաժին դպրոցի տարածքի բարեկարգման և կանաչապատման վերաբերյալ, համաձայն որի կառուցապատումից ազատ մնացած տարածքները կբարեկարգվեն և կկանաչապատվեն:

Բարեկարգման և կանաչապատման աշխատանքները կմեկնարկեն գոյություն ունեցող դպրոցի հին շենքի ապամոնտաժումից հետո: Տարածքի 50%-ը, նախատեսվում է կանաչապատել արժեքավոր և տեղանքի բնակլիմայական առանձնահատկություններին համապատասխանող բուսատեսակներով, ինչպես նաև ստեղծել ծաղկանոց (78ք.մ) և սիզամարգեր (7595ք.մ):

Ուսումնասիրելով տեղանքի բնակլիմայական պայմանները, կանաչապատման համար ընտրվել են հետևյալ բուսատեսակները.

- թխկի սրատերև կարմրատերև - 11 հատ
- գնդաձև իլենի - 16 հատ
- սյունաձև թույա - 22 հատ
- բարդի արծաթաձայլ - 12 հատ
- լաբորնում անագիրատերև - 5 հատ
- բարբարիս - 23 հատ
- ասպիրակ - 12 հատ
- խենոմելես - 20 հատ
- Ֆորգիցիա - 9 հատ
- եղեննի կովկասյան - 11 հատ
- գիհի կազակական - 7 հատ
- հուդայաձառ - 13 հատ

- ձիակասկ - 21 հատ:

Տնկարկն իրականացնելու համար կմշակվեն համապատասխան խորության և տրամագծի փոսորակներ: Նախատեսվող կանաչապատման աշխատանքերի համար անհրաժեշտ բուսահողի ձեռքբերումը, տեղափոխումն ու օգտագործումը կիրականացվի ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան՝ նախապես համաձայնեցնելով տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ:

Նորատունկ բուսականության խնամքը հետագայում կիրականացվի դպրոցի կողմից, ինչը կներառի նաև նորատունկ կանաչ գոտու վիճակի մշտադիտարկումները, որի ընթացքում կաչողականություն չապահովող ծառատեսակները կփոխարինվեն նորերով: **Կանաչապատ տարածքները ոռոգելու նպատակով նախագծով նախատեսված է ոռոգման համակարգի ռեգերվուար:**

Շինարարության տարածքում բացակայում է հողի բերրի շերտը:

4.7. **Շինարարական և ապամոնտաժման աշխատանքների կազմակերպում**

Ներկայացվող գործունեության ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները.

- նոր դպրոցի շենքի և կաթսայատան կառուցում,
- գոյություն ունեցող դպրոցի ապամոնտաժում,
- նոր դպրոցի կառուցապատումից ազատ տարածքների և ապամոնտաժված դպրոցի տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում:

Շինարարական հրապարակի կազմակերպումը կիրականացվի բացառապես դպրոցի տարածքի վարչական սահմանների ներսում, որի կազմակերպման համար հաշվի են առնված գործող նորմերով պահանջվող միջոցառումները, մասնավորապես.

- տարածքի ժամանակավոր ցանկապատում,
- շին. հրապարակի լուսավորության ապահովում,
- ժամանակավոր կառույցների տեղադրման աշխատանքեր՝ ապահովելով շին. հրապարակում սանիտարահիգիենիկ, կենցաղային և հանգստի պայմանները (ընդմիջման և հանգստի հարմարություններ, խմելու և կենցաղային կարիքների ջուր, բիոզուգարան, աշղեկի աշխատասենյակ և այլն),
- շինանյութերի ժամանակավոր պահեստավորման և թափոնների կուտակման ժամանակավոր վայրերը,
- շին. աշխատանքներում անհրաժեշտ հիմնական մեքենա-սարքավորումների կայանատեղիները:

Նախաշինարարական փուլում կիրականացվեն նաև կոմունիկացիաների վերատեղադրման, տեղափոխման և միացման աշխատանքները՝ գոյություն ունեցող կոմունիկացիաներին:

Կառուցապատման և ապամոնտաժման գործողությունների նկարագրությունները բերված է ստորև ներկայացված ենթաբաժիններում:

- Շինարարության կազմակերպման համառոտ նկարագիր

Շինմոնտաժային աշխատանքների իրականացման տեխնոլոգիայի տեսանկյունից շինարարությունն իրականացվելու է ավանդական եղանակներով՝ կիրառելով շինարարական կազմակերպության սեփական շինարարական մեքենաները և մեխանիզմները, իսկ բացակայության դեպքում՝ վարձակալել դրանք:

Մինչ շինարարական աշխատանքներ սկսելը Կապալառուն պետք է ունենա անհրաժեշտ բոլոր համաձայնությունները, տրված ՏԻՄ-երի կողմից՝ կապված գոյություն ունեցող կոմունիկացիաների, էլեկտրագծերի և գազատարի հետ հատման, շինարարական աղբի տեղափոխման, գործող ավտոճանապարհների տարածքում շինաշխատանքների իրականացման վերաբերյալ և այլն:

Էլեկտրահաղորդիչ գծերի, խմելու ջրի խողովակաշարի կամ այլ կոմունիկացիաների հետ հատման հատվածներում շինարարական աշխատանքները պետք է իրականացվեն համապատասխան մարմինների ներկայացուցիչների ներկայությամբ և թույլտվությամբ: Շինարարության նախապատրաստական փուլում իրականացվելու են հետևյալ աշխատանքները.

- ժամանակավոր ցանկապատի տեղադրում, շին. հրապարակի տարածքում տեղեկատվական վահանակների տեղադրում,
- ըստ անհրաժեշտության՝ կոմունիկացիաների վերատեղադրում և տեղափոխում,
- միացում գոյություն ունեցող կոմունիկացիաներին,
- ժամանակավոր շինությունների և ինժեներական ցանցերի տեղադրում,
- անիվների լվացման կետի տեղադրում,
- անվտանգության նշանների տեղադրում,
- հակահրդեհային միջոցների տեղադրում,
- բանվորների հրահանգավորում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ:

Շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումը նախատեսվում է իրականացնել լիցենզավորված շինարարական կազմակերպություններից:

Շինարարության նյութատեխնիկական մատակարարումը նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ սխեմայով.

- շաղախը և բետոնը կառաքվեն մոտակա բետոնաշաղախային հանգույցներից՝ մասնագիտացված տրանսպորտային միջոցներով: Առաքումը կկազմակերպվի այնպիսի պարբերականությամբ, որ ապահովվի շին. աշխատանքների անընդհատությունը:

- Հավաքովի ե/բ կոնստրուկցիաների էլեմենտների պատրաստման համար խորհուրդ է տրվում օգտագործել հարակից տարածքների շինարարական արդյունաբերության հզորությունները:
- Առանձին ամրանային ձողերը և կմախքները, մետաղական կոնստրուկցիաները, մոնտաժային իրերն ավտոմոբիլային փոխադրամիջոցներով կբերվեն անմիջապես շինարարական հրապարակ, որտեղ կիրականացվի դրանց տեղադրումն ու պահեստավորումը:
- Հարդարման նյութերը կարող են առաքվել ինչպես անմիջապես շինհրապարակ, այնպես էլ շինարարական կազմակերպության բազա՝ հետագա առաքման նպատակով:
- Փոխադրամիջոցների և շինարարական մեքենաների տեխնիկական սպասարկումն ու վերանորոգումը նախատեսվում է իրականացնել համապատասխան մասնագիտացված ավտոտեխսպասարկման կետերում:

Դպրոցի շենքի կառուցման ընթացքում բացառապես կօգտագործվեն նոր և տեխնիկական պահանջներին բավարարող շինարարական նյութեր, որոնք ձեռք կբերվեն բացառապես լիցենզավորված մատակարարներից: Կբացառվի հրապարակում բետոնաշաղախային խառնուրդի պատրաստման գործընթացը: Համապատասխան մակնիշի բետոնախառնուրդի առաքումը դեպի հրապարակ կիրականացվի բետոնախառնիչներով մոտակա բետոնաշաղախային հանգույցներից՝ կապալառուի հետ պայմանագրային հիմունքներով և համապատասխան առաքման հաճախականությամբ՝ ապահովելով աշխատանքների կատարման անընդհատությունը հրապարակում:

Հրապարակում սորոն նյութերը (ավազ, խիճ, հողային հանույթ և այլն) կպահվեն պատաններով ծածկված վիճակում, շինարարական կոնստրուկցիաները (ամրաններ և այլն) հողային շերտից բարձր և ծածկերի տակ՝ բացառելու համար արտաքին միջավայրի ազդեցությունները և հաշվի առնելով վերջիններիս վարքի կոռոզիոն առանձնահատկությունները, իսկ մնացած շինարարական նյութերի պահպանումը հրապարակում կիրականացվի նորմատիվատեխնիկական պահանջներին համապատասխան:

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ ջրի քանակը նախատեսվում է վերցնել տարածքով անցնող ջրագծից: (Ջրի միացման տեխնիկական պայմանը տես՝ Հավելված 8-ում):

Շինարարության ժամանակացույցը բերված է հավելված 7-ում: Շին. հրապարակի կազմակերպման սխեման, ինչպես նաև շինարարության ժամանակացույցը բերված են հավելված 6-ում: Շինանյութերի ժամանակավոր պահեստավորումը, թափոնների կուտակման վայրերը և այլն, կազմակերպվելու են բացառապես նախատեսվող գործունեության վարչական տարածքի սահմաններում:

Շինարարական տեխնիկայի մուտքը դեպի դպրոցի տարածք նախատեսվում է իրականացնել գոյություն ունեցող ճանապարհի ետնամասով, ինչը թույլ է տալիս, որ շին.

տեխնիկայի շարժը որևէ կերպ չխոչընդոտի գործող դպրոցի բնականոն առօրյային և դպրոցի հարակից տարածքի երթևեկությանը:

Շինարարական աղբը շինհրապարակից պարբերաբար կհեռացվի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր՝ ծածկով ապահովված բեռնատարներով:

Կենցաղային աղբի կուտակման համար շին. հրապարակը ապահովված կլինի համապատասխան աղբամաններով: Կենցաղային աղբը, կտեղափոխվի աղբահավաք ծառայություն իրականացնող ընկերության կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շին. աշխատանքերի ընթացքում կպահպանվեն ՀՀ կառավարության 2002թ. ապրիլի 20-ի N 438 որոշմամբ հաստատված կարգի 43-րդ կետի պահանջները, համաձայն որի հիմնարկները, իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից պարտավոր են դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ հայտնել լիազորված մարմնին:

- Ապամոնտաժման աշխատանքների կազմակերպում

Գոյություն ունեցող դպրոցի շենքի քանդման աշխատանքներն իրականացվելու են ՀՀ կառավարության N 2093-Ն (30.11.2023) որոշման համաձայն, <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=188045>: Սույն որոշման կետ 2-ով սահմանված կարգով դպրոցի շենք-շինությունների քանդման արդյունքում առաջացող շինանյութը սեփականության իրավունքով անհատույց կհանձնվի դպրոցի կառուցման աշխատանքներն իրականացնող շինարարական կազմակերպությանը: Հետևաբար ապամոնտաժման աշխատանքների ծավալները հաշվի առնված չեն դպրոցի ծավալա-նախահաշվային փաստաթղթերում: Ապամոնտաժման աշխատանքների ընթացքում առաջացած շինարարական աղբի տեղափոխման աշխատանքները նույնպես կիրականացվեն շինարար կապալառուի սեփական միջոցների հաշվին:

Գոյություն ունեցող դպրոցի շենքի քանդման աշխատանքները կիրականացվեն ապամոնտաժման եղանակով, վերոնշյալ որոշման համաձայն և սույն նախագիծը չի ներառում նաև ապամոնտաժման աշխատանքների նախագծումը: Քանդման աշխատանքներն ապամոնտաժման եղանակով իրականացնելու դեպքում հնարավոր կլինի խուսափել բնապահպանական ազդեցություններից, մասնավորապես, աղմուկի և փոշու բարձր մակարդակների առաջացումից և կլրճատվի շինարարական աղբի ծավալները, քանի որ վերը նշված որոշման համաձայն՝ շինարարական կազմակերպությունն ապամոնտաժման աշխատանքները կկազմակերպի այնպես, որ առաջացած երկրորդային օգտագործման համար պիտանի շինարարական նյութերը կպահպանվեն և կօգտագործվեն շինարար կապալառուի կողմից այլ աշխատանքներում:

Ապամոնտաժման աշխատանքներում կօգտագործվեն ձեռքի կտրող գործիքներ և զողման տեխնիկա՝ բացառելով այլ խոշոր քանդող տեխնիկայի կիրառումը: Շենքի ապամոնտաժման աշխատանքները նախատեսվում է իրականացնել փուլ առ փուլ: Սկզբում կիրականացվեն դպրոցի շենքի տանիքի և փայտե կոնստրուկցիաների, դռների, պատուհանների և մետաղական ճաղավանդակների ապամոնտաժումը, քանի որ նշված հումքը ենթակա է կրկնակի օգտագործման, որից հետո կիրականացվեն սկզբում երկրորդ հարկի ծածկի ապամոնտաժումը, իսկ այնուհետև՝ կտրող գործիքների օգնությամբ մասնաշենքերի կոնստրուկտիվ կարերի և պատերի քարերի ապամոնտաժման գործողությունները, ինչպես նաև ջրթող խողովակների և ձևավոր մասերի հեռացման աշխատանքները: Այնուհետև նույն հաջորդականությամբ կիրականացվի առաջին հարկի ապամոնտաժումը: Ծածկերի և միջհարկային սալերի ապամոնտաժումը կիրականացնի զողման միջոցով, որից հետո անջատված սալերը և սյուները ճուպանների միջոցով կմիացվեն թրթուռավոր կռունկին և դանդաղ կտեղափոխվեն հրապարակի ազատ տարածություն:

Ապամոնտաժումից առաջացած և հետագայում օգտագործման համար պիտանի նյութերը՝ որպես երկրորդային շինանյութեր, կտեղապահվեն կապալառուի բազա և կօգտագործվեն շինարար կապալառուի կողմից՝ այլ շինարարական աշխատանքներում, իսկ առաջացած շինարարական աղբը, որի ծավալը գնահատվում է շուրջ 2500 տ, կտեղափոխվի Արատաշատի համայնքապետարանի կողմից նախատեսված վայր:

Երկրորդային օգտագործման համար պիտանի հումքի ծավալները չեն ներկայացվում՝ հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության N 87-Ա (06.02.2019) որոշումը առ այն, որ վերջիններս անհատույց սեփականության իրավունքով տրամադրվելու են դպրոցի շինարարության մրցութային կարգով ընտրված շինարար կապալառուին:

4.8 Հիմնական մեքենա-մեխանիզմներ ու շինարարական անձնակազմ

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների ցանկը ներկայացված է աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ 2. Տեխնիկական միջոցների անվանացանկ*

N	Մեքենա-մեխանիզմների անվանում	Մակնիշ/հզորություն	Քանակ, հատ
1.	մոբիլային վերամբարձ կռունկ	XCT25L5_S	2
	հիմնական վերամբարձ մեխանիզմի հնարավոր այլ տարբերակներ	DK 250 (թրթուրավոր) KC 55713 -6 ГАЛИЧАНИН	
2.	էքսկավատոր՝կախովի սարքավորումներով	ET-14 (կամ նմանատիպեր)	1
3.	ավտոբետոնապոմպ	SCHWING S36 SX	1
4.	բուլդոզեր	CAT CS 563 (կամ նմանատիպ)	
5.	գլոն	CAT D6R (կամ նմանատիպ)	
6.	թրթոիչ մակերեսային էլեկտրական	IB -91A	2

7.	թրթռիչ խորքային էլեկտրական	ИВ -102А	2
8.	փոխարկիչ թրթռիչների համար	ИВ - 4	2
9.	դակիչ ձեռքի էլեկտրական	ИЭ -4709А	1
10.	եռակցման տրանսֆորմատոր	ТД -500	2
11.	տոփանիչներ պնևմո և ձեռքի		4
12.	փոքր մեքենայացման միջոցներ	կոմպլեկտ	2
13.	հետահար մուր		1
14.	քվտոինքնաթափ		ըստ հաշվարկի
15	ավտոբետոնախառնիչ	СБ69Б	ըստ հաշվարկի

* մեքենաների և մեխանիզմների կազմը սրված են խորհրդարկական կարգով և կարող են փոխարինվել նույն տեխնիկական պարամետրեր ունեցող այլ մեքենաներով ու մեխանիզմներով

Ապամոնտաժման աշխատանքների տևողությունը գնահատվում է մոտ 3 ամիս:

Շինարարության նորմատիվ տևողությունը որոշվել է հաշվի առնելով օբյեկտի նշանակությունը, կոնստրուկտիվ բնութագիրն ու շինարարության ընդհանուր ծավալը:

Շինարարության նորմատիվ ժամկետը որոշվել է ըստ օրացույցային ժամանակացույցի և կազմում է 23 ամիս: (Տես Հավելված 7)

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար ներգրավված բանվորական ուժը հիմնականում պետք է լինի բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների բրիգադ: Ոչ մասնագիտական բանվորական ուժի կիրառումը պետք է հասցվի նվազագույնի: Շինարարության ընդհանուր ղեկավարությունը իրագործվելու է տեղամասի պետի և աշխույժի կողմից:

Շինարարության ընթացքում պահանջվող աշխատողների միջինը քանակը գնահատվում է 30 մարդ, իսկ առավելագույն քանակը՝ 50 մարդ, որից.

- ինժինեռատեխնիկական անձնակազմ 5 մարդ,
- բանվորներ 45 մարդ (ներառյալ՝ օժանդակ տնտեսությունները):

5. ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

5.1 Բնապահպանական պայմանների բնութագիրը

Հետազոտվող տեղամասը տեղակայված է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս գյուղի վարչական տարածքում:

Գեոմորֆոլոգիական: Մաքենիսը գտնվում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի տարածքում: Մաքենիսի գեոմորֆոլոգիան ընդգրկում է լեռնային և բլուրային լանդշաֆտներ՝ քարքարոտ ու կիսաանապատային միջավայրով: Տարածքը հարուստ է բազալտային ժայռերով և մթնոլորտային էրոզիայի պատճառով ձևավորված խոր ձորերով: Մաքենիսի շրջակայքում լանդշաֆտը հիմնականում կազմված է բազալտային ու հրաբխային ժայռաքեղոններից, քանի որ Վարդենիսի լեռները մոտակա վայրերում ունեն հրաբխային ծագում: Տարածքը աչքի է ընկնում կտրուկ լանջերով, որոնց վրա կարելի է նկատել քերծեր, քարափներ և էրոզիայի ձևավորված տարբեր ժայռային ձևեր:

Խիտ բուսածածկը համեմատաբար քիչ է, և հիմնականում հանդիպում են խոտաբույսեր ու ցածր աճող թփեր, որոնք հարմարվել են չոր և քամոտ պայմաններին:

Կլիմա: Ռուսումնասիրվող տարածքի կլիմայական պայմանները բնութագրելիս վկայակոչել ենք ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22.01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը և քանի որ ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է Վարդենիս համայնքում, ուստի բերում ենք նրա համապատասխան մի քանի կլիմայական ցուցանիշները:

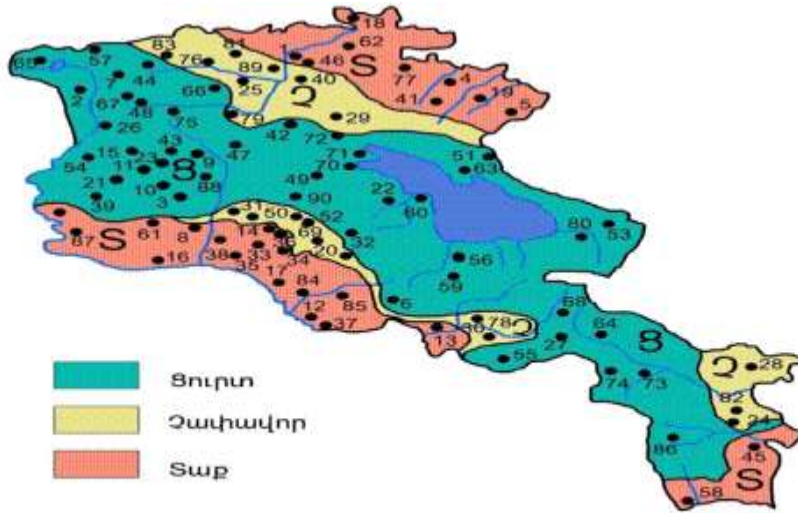
Ուսումնասիրվող գոտին համաձայն «Շինարարական կլիմայաբանության» (ՀՀՇՆ 22.01-2024)-ի գտնվում է «Ցուրտ կլիմայական շրջանում: Շրջանն ունի խիստ ցուրտ ձմեռով և զով ամառով կլիմա:

Ստորև ներկայացվում է շրջանի կլիմայական ցուցանիշները աղյուսակների տեսքով ըստ «Մասրիկ» և «Վարդենիս» օթերնութաբանական կայանների տվյալների

- Տարեկան միջին ջերմաստիճանը 5.6°C
- Օդի բացարձակ առավելագույն ջերմաստիճանը 30°C
- Օդի բացարձակ նվազագույն ջերմաստիճանը -29°C
- Օդի միջին տարեկան հարաբերական խոնավությունը 71
- Օդի հարաբերական խոնավությունը ամենացուրտ ամսվա 66
- Օդի հարաբերական խոնավությունը ամենաշոգ ամսվա 47
- Տարեկան մթնոլորտային տեղումների քանակը հասնում է 580-650մմ:

- Քանու միջին տարեկան արագությունը 3.1մ/վ :
- 25 տարվա ընթացքում հնարավորն են 27մ/վրկ, 50 տարվա մեջ 30մ/վ ուժգնության քամիներ:
- Բնահողի սառչելու առավելագույն խորությունը հասնում է 75սմ:

Նկ. 3. Կլիմայական շրջանացման սխեմատիկ քարտեզ

Աղյուսակ 1. Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայրի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Մարտունի	-5.2	-4.9	-1.3	5.0	9.8	13.4	16.4	16.3	13.2	8.4	2.5	-2.6	5.9	-31.7	33.6

Աղյուսակ 2. Օդի հարաբերական խոնավություն

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %		
	ըստ ամիսների	Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %
			Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %

	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր		Միջին ամսական	Միջին ամսական	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Մարտունի	68	69	68	66	67	70	73	71	66	64	65	66	68	68	61	73	54

Բնակավայրի անվանումը	միջին ամսական Տեղումների քանակը _____ մմ օրական առավելագույն													Տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների														
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	Տարեկան		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Մարտունի	27	31	47	59	74	69	46	31	32	43	38	25	522	168	354
	51	34	40	46	41	69	65	43	59	49	84	41	84		

Աղյուսակ 3. Մթնոլորտային տեղումներ

Աղյուսակ 4. Քամի

Բնակավայրի անվանումը	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, %								Անրորրի կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Գերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հուլիսին, մ/վ	Գերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին, մ/վ
		Ռստ ուղղությունների													
		Միջին արագությունը, մ/վ													
Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ- արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս- արևմտյան								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Մարտունի	հունվար	5	1	1	2	49	37	3	2	85	3.7	Հվ	1.7	ՀվԱրմ	4.0
		1.7	1.7	1.6	2.2	3.6	4.0	2.4	2.2						
	ապրիլ	11	5	3	2	40	30	5	4	78	2.9				
		1.9	2.0	1.7	2.2	3.4	3.8	2.4	2.0						
հուլիս	30	12	4	1	20	17	5	11	71	1.6					

		2.0	2.1	1.8	1.5	1.7	1.9	1.8	2.0						
	հոկտեմբեր	5	46	6	3	4	17	10	3	43	1.5				
		1.7	2.2	1.9	1.7	1.4	1.7	1.4	1.4						

Աղյուսակ 5. Օդի միջին առավելագույն (մ.ա.) և միջին նվազագույն (մ.ն.) ջերմաստիճանը

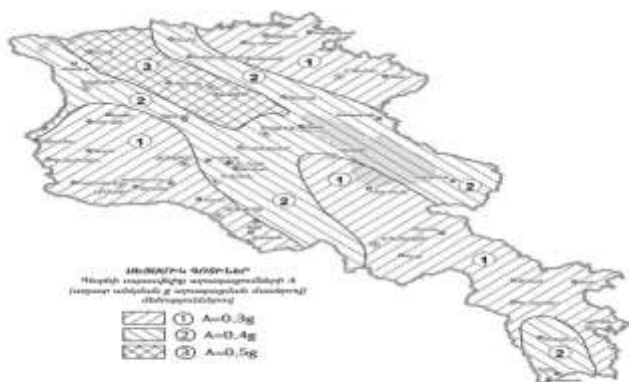
Բնակավայրի անվանումը	մ.ա. / մ.ն.	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Տարեկան
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Մարտունի	մ.ա.	-0.7	-0.1	3.6	10.4	15.6	19.4	22.1	22.2	19.4	13.9	7.2	1.7	11.2
	մ.ն.	-8.8	-8.9	-5.3	0.5	4.7	7.8	10.9	10.6	7.3	3.4	-1.4	-6.1	1.2

Երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են նեոգեն ժամանակաշրջանի վերին պլիոցեն հասակի տարատեսակ հրաբխանստվածքային, հրաբխային և նստվածքային ապարներ, որոնք հաճախ ծածկվում են ծածկոցի տեսքով ժամանակակից չորրորդականի հասակի դելյուվիալ-պրոլյուվիալ առաջացումներով:

Հիդրոլոգիական պայմանները : Ուսումնասիրվող տարածքի ինժեներա-երկրաբանական պայմանների, մասամբ լանջային-գրավիտացիոն պրոցեսների զարգացման վրա ազդող կարևոր գործոններից են հանդիսանում ստորգետնյա ջրերը, որոնց ձևավորումն ու բնույթը, իրենց հերթին ուղղակիորեն կախված է տարածքի ֆիզիկա-աշխարհագրական պայմաններից և երկրաբանա-լիթոլոգիական առանձնահատկություններից: Ելնելով դրանից, հետազոտվող տարածքը կարելի է գնահատել, որպես գրունտային ջրերի սնման, կուտակման և բեռնաթափման շրջան: Ստորերկրյա ջրերը բեռնաթափվում են Սևանա լճի մեջ:

Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, բացակայում են:

Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04.2020թ.-ի, տարածքը գտնվում է I I սեյսմիկ գոտում : Տեղամասի հաշվարկային սեյսմիկությունը ըստ սպասվող առավելագույն արագացման գործակցի (g) արտահայտմամբ կկազմի՝ 0.4g:

Տարածքի երկրաբանական նկարագրությունը: Տարածքի երկրաբանական կտրվածքը ուսումնասիրվել է հորատման եղանակով ֆոնդային նյութերի համադրմամբ, գրունտների լաբորատոր հետազոտությամբ: Ուսումնասիրվող տարածքում առանձնացվել է գրունտների երեք շերտ: Ստորև բերվում է այդ շերտերի լիթոլոգիական նկարագրությունները և նրանց ֆիզիկա-մեխանիկական հատկությունները:

Շերտ 1 Հողաբուսական շերտ ավազակավի, կավավազի լցնով : Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության համաձայն I(9ա) կարգ է: Ավազակավի, կավավազի առկայությունը խոչընդոտում է տարածքում հողի բերրի շերտի ձևավորմանը:

Շերտ-2 Հրաբխային արբեր ապարների խճաքարային նստվածքներ մանրաբեկորների, տեղ-տեղ բազալտի բեկորների պարունակությամբ ավազակավային, կավավազային լցնումով 20-35%: Լցնումը շագանակագույն, մոխրագույն, պինդ թանձրության: Դրանք ժամանակակից դեյուվիալ-պրոյուվիալ առաջացումներ են: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության համաձայն (13) IV կարգ է :

Շերտ-3 բազալտներ մուգ մոխրագույն. թույլ ճեղքավոր և ծակոտկեն, բեկորային անջատումներով, մոտ 25-30% խառնավազային լրացումով: Նեոգենի ժամանակաշրջանի, վերին պլիոցեն դարակարգի հրաբխային հոսքեր են :Գրունտներն ըստ շահագործման դժվարության համաձայն (19) VII կարգ է:

5.2 Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից: ՀՀ կառավարության 2011 թ. հունվարի 27-ի «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից՝ յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» N 75-Ն որոշմամբ Հայաստանում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների կառավարումը կատարվում է ջրավազանային կառավարման 6 տարածքների միջոցով: Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրային ռեսուրսների 151 դիտակետ:

Մաքենիս բնակավայրի ջրային ռեսուրսները ձևավորվում են ինչպես գետերի, այնպես էլ ստորգետնյա ջրերի հաշվին, որոնք կարևոր են տեղական գյուղատնտեսության, կենցաղային կարիքների և շրջակա միջավայրի պահպանության համար: Ահա հիմնական ջրային ռեսուրսները, որոնք բնորոշ են այս տարածքին:

1. Գետեր և գետային համակարգեր: Մաքենիս տարածքով հոսում են մի քանի փոքր գետեր, որոնք հիմնականում լեռնային հոսանքներ են: Այս գետերը սնուցվում են հիմնականում ձնհալքի ջրերով գարնանը և տեղումներից: Գեղարքունիքի մարզի հիմնական գետերից են Գետիկ և Մաքենիս գետերը, որոնք կարող են նպաստել շրջակայքի ջրային հոսանքներին:

2. Ստորգետնյա ջրեր: Տարածքը հարուստ է ստորգետնյա ջրերով, որոնք ձևավորվում են հիմնականում Վարդենիսի լեռների ջրային ծակոտկեն շերտերում: Այս ջրերը կարևոր են գյուղատնտեսական նպատակներով ոռոգման համար: Ստորգետնյա ջրերը բխում են աղբյուրների տեսքով և հաճախ օգտագործվում են նաև բնակիչների խմելու ջրի կարիքները բավարարելու համար:

3. Աղբյուրներ: Մաքենիսի տարածքում կան մի քանի աղբյուրներ, որոնք ծառայում են որպես հիմնական խմելու ջրի աղբյուրներ: Աղբյուրների ջրերը հիմնականում բխում են լեռների ստորոտներից և ունեն բավարար մաքրություն:

4. Լճեր և լճակներ: Գեղարքունիքի մարզում գտնվում է Սևանա լիճը, որն ամենամեծ բնական ջրային ռեսուրսն է Հայաստանում: Չնայած Մաքենիսը անմիջականորեն չի սահմանակցում լճին, սակայն լճի մերձակայքում գտնվող շրջանների վրա նրա ազդեցությունը մեծ է՝ ջրային ռեսուրսների կարգավորման առումով:

Այս ռեսուրսները կարևոր նշանակություն ունեն Մաքենիս բնակավայրի բնակիչների համար՝ ապահովելով ինչպես խմելու, այնպես էլ գյուղատնտեսական ջրի կարիքները:

5.3 Հողօգտագործում և հողային ռեսուրսներ

Մաքենիս բնակավայրի հողային ռեսուրսները հիմնականում պայմանավորված են լեռնային ռելիեֆով և հողային կազմի տարբերությամբ: Տարածքի հողօգտագործումը բնորոշվում է մի շարք կարևոր հատկանիշներով, որոնք ազդում են գյուղատնտեսության, բնակավայրի զարգացման և բնական ռեսուրսների պահպանման վրա:

1. Հողերի կազմություն: Մաքենիսի տարածքում հողերը հիմնականում բաղկացած են հրաբխային ծագում ունեցող լեռնային-անտառային և լեռնային մարգագետնային հողերից: Այս հողերը ունեն լավ ջրաթափանցելիություն, բայց հաճախ սահմանափակված են բարակ շերտով, ինչը դժվարացնում է որոշ մշակաբույսերի աճեցումը:

2. Գյուղատնտեսական հողօգտագործում: Մաքենիսի բնակիչները զբաղվում են հողագործությամբ և անասնապահությամբ: Հողերը հիմնականում օգտագործվում են կերային խոտերի և որոշ հացահատիկային մշակաբույսերի աճեցման համար: Լեռնային պայմանների պատճառով հողերը առավել հարմար են կերային խոտերի մշակմանը, և

բնակիչներն օգտագործում են հողային ռեսուրսները նաև արոտավայրերի համար, ինչը նպաստում է անասնապահության զարգացմանը:

3. Արոտավայրեր: Լեռնային արոտավայրերը տարածված են Մաքենիսի շրջանում, ինչը թույլ է տալիս անասունների արածեցում: Արոտավայրերն առավել կարևոր են, քանի որ գյուղատնտեսության համար հարմար հողերի ծավալը սահմանափակ է: Լեռնային տեղանքի պատճառով արոտավայրերի օգտագործումը կախված է եղանակային պայմաններից, և հիմնական արոտային շրջաններն օգտագործվում են գարնանից մինչև աշուն:

Այսպիսով, Մաքենիսի հողօգտագործումը սահմանափակ է լեռնային ռելիեֆի և կլիմայական պայմանների պատճառով, և հողերը հիմնականում օգտագործվում են խոտի մշակման և արոտավայրերի համար: Հողային ռեսուրսների պահպանության և արդյունավետ օգտագործման համար անհրաժեշտ է մշտադիտարկում և կայուն հողային կառավարման միջոցառումներ:

5.4 Կենսաբազմազանություն

Բուսական աշխարհ: Մաքենիսի տարածքի բուսական աշխարհը տարբերվում է լեռնային և բարձրալեռնային գոտիների բնորոշ բուսականությամբ, որը խիստ կախված է կլիմայական պայմաններից և հողի կազմությունից: Գեղարքունիքի մարզի այս հատվածը ունի բազմազան բուսականություն, որն ազդում է նաև տեղական էկոհամակարգի վրա:

1. Լեռնային բուսականություն: Լեռնային գոտիներում տարածված են տարբեր խոտային և ծաղկային բույսեր, որոնք հարմարված են բարձրադիր վայրերի ցուրտ պայմաններին: Այս բույսերը հիմնականում են՝ գանգուրավոր խոտեր, թրթուրի տեսքով խոտեր, դեղնիներ և այլ լեռնային տեսակներ: Այստեղ հանդիպում են նաև ծառերի որոշ տեսակներ, ինչպիսիք են լեռնային կաղնիները, թխկիները, հացենիները և այլ լայնատերև ծառեր, որոնք սովորաբար աճում են ստորին լեռնային հատվածներում:

2. Բարձրալեռնային մարգագետիններ: Բարձրալեռնային հատվածներում հանդիպող բույսերն ավելի դիմացկուն են կլիմայական պայմաններին և ընդգրկում են մարգագետինների բնորոշ բույսեր, ինչպիսիք են տառեխները, մայրիները, դանդուռները և վայրի գարուկներ: Բարձրալեռնային գոտու մարգագետիններում սովորաբար հանդիպում են բույսեր, որոնք լավ են դիմանում սառնամանիքին և ուժեղ քամիներին՝ կազմելով ամուր խոտածածկույթ:

3. Արոտավայրերի բուսականություն: Մաքենիսի տարածքը օգտագործվում է նաև որպես արոտավայրեր, ուստի տարածքում առկա են բազմազան խոտատեսակներ, որոնք հարմար

են անասունների արածեցման համար: Սա ներառում է ինչպես բնական խոտային բուսատեսակներ, այնպես էլ ցորենազգիներ, որոնք ունեն բարձր սննդային արժեք:

4. Դեղաբույսեր: Լեռնային հատվածում հանդիպում են նաև տարբեր դեղաբույսեր, որոնք ունեն բժշկական նշանակություն: Դրանք են՝ օշինդրը, մայրենի բույսը, կատվախոտը և վայրի անանուխը: Այս բույսերը օգտագործվում են տարբեր ավանդական բուժական նպատակներով:

Կենդանական աշխարհ: Մաքենիսի և ընդհանուր Գեղարքունիքի մարզի կենդանական աշխարհը խիստ բազմազան է և ներկայացնում է տարբեր կենդանական տեսակների լայն տեսականի, որոնք հարմարվել են լեռնային պայմաններին, որոնցից ամենատարածվածներն են՝ գորշ արջերը, գայլերը, արծիվները, արտաշատյան իժերը, ջերմաստիճանահաճո միջատները և այլն:

Ծրագրի ազդեցության ենթակա և հարակից տարածքներում չկան նաև ԲՀՊՏ-ներ՝ արգելոցներ, ազգային պարկեր, պետական արգելավայրեր կամ բնության գրանցված հուշարձաններ:

5.5 Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում օդային ավազանի ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից: Օդային ավազանի աղտոտվածության մոնիթորինգային աշխատանքները կատարվում են ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից:

Ներկայումս Հայաստանի Հանրապետությունում մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումներն իրականացվում են հիբրիդային դիտացանցի միջոցով: Այն բաղկացած է 15 հիմնական անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման և ավտոմատ դիտարկումների դիտակայանից, որտեղ դիտարկումներն իրականացվում են ամենօրյա կտրվածքով և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետից, որտեղ իրականացվում են շաբաթական դիտարկումներ: ՀՀ և միջազգային պահանջների համաձայն անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, փոշու, փոշու մեջ որոշվող մետաղների և գետնամերձ օզոնի (որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է ՀՀ կառավարության 2006 թ. օգոստոսի 2-ի N160-Ն որոշման համաձայն:

Շրջակա միջավայրի պետական մոնիթորինգի համակարգի շրջանակներում Վարդենիս քաղաքում մթնոլորտային օդի մշտադիտարկումներ չեն կատարվում: Վարդենիս համայնքի բնակավայրերի օդային ավազանների աղտոտվածության մասին

պատկերացում կարելի է ստանալ հաշվարկային եղանակով: Այդ նպատակով ՀՀ Շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից մշակվել է ուղեցույց ձեռնարկ, որում ներկայացված են մթնոլորտային օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշների կախվածությունը տվյալ բնակավայրի ազգաբնակչության քանակից: Հիմք ընդունելով վերը նշված ձեռնարկը, մինչև 10.000 բնակչության թիվ ունեցող բնակավայրերի համար մթնոլորտային օդում ֆոնային կոնցենտրացիան կարելի է սահմանել որպես՝ փոշի՝ $0,095 \text{ մգ/մ}^3$, ծծմբի երկօքսիդինը՝ $0,006 \text{ մգ/մ}^3$, ազոտի երկօքսիդինը՝ $0,033 \text{ մգ/մ}^3$, ածխածնի օքսիդինը՝ $1,1 \text{ մգ/մ}^3$: Սույն ցուցանիշները տարածվում են նախատեսվող գործունեության տարածքի վրա, հաշվի անռելով, որ այն գտնվում է Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի տարածքում:

Նախատեսվող գործունեության արդյունքում՝ ԲԿՊ-ով սահմանված միջոցառումների պատշաճ իրականացմամբ, օդային ավազանի աղտոտվածության լրացուցիչ ավելացում չի կանխատեսվում:

5.6 Պատմամշակութային հուշարձաններ

Մաքենիսի միջնակարգ դպրոցի տեղամասի տեղազննության ընթացքում չեն հայտնաբերվել են պատմամշակութային արժեք ներկայացող կոթողներ:

«Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշման համաձայն գործունեության տարածքում և դրան հարակից տարածքներում բացակայում են երկրաբանական, ջրաերկրաբանական, ջրագրական, բնապատմական և կենսաբանական հուշարձանները:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում հնագիտական շերտերի առկայությունը բացառվում է, հաշվի առվելով, որ տարածքը կառուցապատված է, իսկ տեղամասում իրականացված ինժեներա-երկրաբանական հետազոտությունների արդյունքները ցույց են տվել, որ տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքին մասնակցում են լիցքային գրունտներն ու տեխնածին առաջացումներ:

Կառուցապատվող տարածքում հնագիտական ուսումնասիրությունները, համաձայն «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքի (11.11.1998թ.) հոդված 24-ի դրույթների, չեն պահանջվում:

5.7. Ինժինեռաերկրաբանական ուսումնասիրությունների եզրակացություն:
Կատարված հետազոտությունների վերլուծությունը բերել են հետևյալ եզրակացության.

- Տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքը ներկայացված են գրունտների 3 շերտով, որոնց ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների ընդհանրացված ցուցանիշները բերված են 1-10 աղյուսակներում:
- Տեղամասում ըստ փորված խորությունների սահմաններում ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել և ըստ Ֆոնդային տվյալների գտնվում են 10մ-ից խորը հորիզոններում:
- Տեղամասում գրունտները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ կատարելու համար, որպես հիմնատակ ծառայում է
  - շերտ 2-ը /Հրաբխային տարբեր ապարների խճաքարային նստվածքներ /, որը սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 2-րդ կարգ են:
    - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 4.0 կգ/սմ^2$
    - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_p = 5000 տ/մ^3$
  - շերտ 3-ը /Բեկորային բազալտներ /, որը սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 2-րդ կարգ են:
    - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 7.0 կգ/սմ^2$
    - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_p = 25000 տ/մ^3$
- ՀՀՇՆ 20.04-2020 «Երկրաշարժադիմացկունության շինարարության նախագծման նորմեր»-ի ՀՀ տարածքի սեյսմիկ գոտիավորման քարտեզի տարածքը գտնվում է 2-րդ սեյսմիկ գոտում, արագացման առավելագույն մեծությունը՝ $A_{max} = 0,4g$:
- Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, համաձայն ՀՀՇՆ 22.01.2024 նորմերի, ուսումնասիրվող տարածքում կազմում է 75 սանտիմետր:
- Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթները ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը բացակայում են:
- Ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական պայմանները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար:
 Առաջարկվում է ուսումնասիրվող տեղամասում կառույցների հիմքերի փոսորակները բացելուց և նախագծային նիշերին հասնելուց հետո՝ ինժեներ-երկրաբանի կողմից իրականացնել հիմնափոսի զննում և տալ եզրակացություն:

6. ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Նախատեսվող գործունեության ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցությունները գնահատվում են դպրոցի գոյություն ունեցող շենքի ապամոնտաժման և նոր դպրոցի կառուցման գործողությունների ընթացքում, սակայն ազդեցությունները կլինեն ժամանակավոր՝ հաշվի առնելով շին. աշխատանքների ժամանակավոր բնույթը և տեղայնացվածությունը՝ ընգրկելով միայն դպրոցի տարածքը:

Կատարված ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ նախատեսվող գործունեության իրականացման տարածքներում /ազդեցության գոտում/ լանջաֆտի, բուսական ու կենդանական տեսակների, հողային և ջրային ռեսուրսների վրա վնասակար ազդեցություններ չեն ակնկալվում: Նախատեսված շինարարական աշխատանքների ազդեցությունը բնական լանդշաֆտների վրա կլինի նվազագույն՝ կրելով սահմանափակ և կարճատև բնույթ: Դրանք հնարավոր է կանխել կամ նվազեցնել շինարարական լավ պրակտիկայի արդյունքում:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման արդյունքում ակնկալվում են հետևյալ հիմնական դրական ազդեցությունները..

- ուսումնական և աշխատանքային պայմանների բարելավում,
- դպրոցի հարակից տարածքի բարեկարգում՝ խթանելով նաև առողջ ապրելակերպի զարգացմանը՝ ի հաշվիվ բարեկարգ և ժամանակակից բացօդյա մարզահրապարակների,
- բարեկարգված և կանաչապատված տարածքի կայուն օգտագործում և պահպանություն:

Նախատեսվող գործունեությունը հնարավորություն կտա դպրոցի ուսուցիչներին և աշակերտներին իրենց աշխատանքն ու ուսումնական գործընթացի կազմակերպումն ու իրականացումը անցկացնել առավել անվտանգ, բարեկարգ և հաճելի միջավայրում:

6.1. Օդային ավազանի աղտոտում

Ծրագրի ընթացքում հիմնականում կանխատեսվում են անօրգանական փոշու ժամանակավոր արտանետումներ հողային աշխատանքների ընթացքում: Հորատման, բեռնման, թափոնակույտման աշխատանքների ընթացքում հողային հանույթից փոշու արտանետումները կարելի է հաշվել ստորև բերված արտահայտությամբ՝

$$Q = K1 \times K2 \times K3 \times K4 \times K5 \times K6 \times B \times G \times X \times 106 / 3600, \text{ գ/վ, որտեղ՝}$$

K1 -ը փոշու զանգվածային բաժինն է հողային հանույթում, 0.05

K2 -ը՝ փոշու մասնաբաժինը, որը կարող է անցնել աէռոզոլային մասնիկների, 0.02

K3 -ը գործակից է, որը հաշվի է առնում քանո միջին արագությունը (մ/վ), 2.5

K4 -ը գործակից է, որը հաշվի է առնում տարածքի պայմանները, 1

K5 -ը գործակից է, որը հաշվի է առնում հանույթի խոնավությունը, 0.4

K6 -ը գործակից է, որը հաշվի է առնում հանույթի չափերը, 0.1

B-ն գործակից է, որը հաշվի է առնում հողաթափման բարձրությունը, 0.6

G -ն՝ հողային հանույթի զանգվածն է 1 ժամում, տ/ժ

Հողային աշխատանքների տևողությունը գնահատվում է 4 ամիս կամ

4 ամիս x 22 օր x 8 ժամ = 704 ժամ/շինարարություն:

Հողային հանույթի ընդհանուր զանգվածը գնահատվում է 7530 մ³ կամ

$G=7530\text{մ}^3 : 704=10.7 \text{ մ}^3/\text{ժամ}$ կամ, իսկ հաշվի առնելով տեսակարար կշիռը՝ $10.7 \text{ մ}^3/\text{ժամ} \times 1.7 \text{ տ}/\text{մ}^3 = 18.2 \text{ տ}/\text{ժամ}$:

$Q = (0.05 \times 0.02 \times 2.5 \times 1 \times 0.4 \times 0.1 \times 0.6 \times 18.2 \times 10^6) / 3600 = 0.3\text{գ}/\text{վ}$

Այսպիսով, գումարային փոշու արտանետումները հողային աշխատանքների ժամանակ կկազմի.

$0.3/\text{վ} \times 704 \text{ ժ}/2 \times 3600 \text{ վ} /10^6 = 0.76\text{տ}$

Շինարարության ընթացքում վերը նշված արտանետումները կլինեն տեղայնացված, ենթակա արագ ցրման և ժամանակավոր՝ հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների ժամանակավոր բնույթը: Կանխատեսվում է, որ նշված արտանետումները չեն գերազանցի ՀՀ թույլատրված նորմերը, իսկ մթնոլորտային ավազանում դրանց հնարավոր տարածումը և շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ազդեցությունները կկանխարգելվեն և/կամ կնվազեցվեն բնապահպանական կառավարման պլանում ներկայացված միջոցառումների իրականացմամբ, մասնավորապես.

- կապալառուն պարբերաբար կիրականացնի շինարարական հրապարակում աշխատանքային մակերեսների ջրցանման և փոշենստեցման գործողություններ,
- շինարարական մեքենաների երթևեկությունը կկազմակերպվի համապատասխան չափաքանակներով և ծածկող պաստառների առկայությամբ, սահմանափակ արագությամբ (չի գերազանցի 30կմ/ժ արագությունը),
- սորուն նյութերը (ավազ, խիճ, հողային հանույթ և այլն) շինարարական հրապարակում կպահվեն պաստառներով ծածկված վիճակում,
- աշխատանքների ընթացքում պատշաճ մակարդակով կվերահսկվի նաև մեքենասարքավորումների տեխնիկական վիճակը:

Օդային ավազանի աղտոտվածության կանխմանն ուղղված միջոցառումների համալիր ցանկը ներկայացված է Բնապահպանական կառավարման պլանում (տես՝ բաժին 5):

Ծրագրի շրջանակում հարակից բնակելի և հասարակական շենքերից ստացված բողբոջների դեպքում կիրականացվի նաև օդի աղտոտվածության գործիքային չափագրումներ, որոնք կհամեմատվեն գործող օրենսդրական նորմերի և ելակետային տվյալների հետ:

6.2. **Ջրօգտագործում և ջրային համակարգերի վրա ազդեցություն**

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում ջուրը հիմնականում օգտագործվելու է շինհրապարակի ջրցանման, մաքրման, որոշ շինաշխատանքների կազմակերպման, ինչպես նաև կապալառուի աշխատակազմի խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու համար: Դպրոցի նոր շենքի կառուցման և հին շենքի ապամոնտաժման աշխատանքների ընթացքում առաջացած հնարավոր փոշու մակարդակները կնվազեցվեն ջրցանի իրականացմամբ:

Շինարարության ժամանակ ժամանակավոր ջրամատակարարման համար ջրի հիմնական աղբյուր կծառայի համայնքային ջրամատակարարման ցանցը, որը շինարարության ողջ ընթացքում ապահովելու է անհրաժեշտ ջրապահանջը:

Ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ մակերևութային հոսքեր չառաջանան և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար:

Հաշվի առնելով, որ միաժամանակ շինարարական աշխատանքների իրականացման հաշվարկային մակերեսը կազմում է առավելագույնը 18882 մ², ջրցանի հաշվարկն իրականացվել է տարածքի այդ չափի համար՝ ներառելով քանդման և շինարարության գործընթացները.

$$V_1 = S_1 \times K_1 \times T, \text{ որտեղ}$$

S_1 - ջրվող տարածքի մակերես, 17900 մ²,

K_1 - 1 մ² օրական ջրցանի նորմ, 0.0015 մ³ (կամ 1.5լ/մ²):

T - հողային աշխատանքների օրերի քանակ, 88օր:

Հետևապես ջրցանի ջրապահանջը կկազմի.

$$V_1 = 17900 \times 1 \times 0.0015 \times 88 = 2362.8 \text{ մ}^3$$

Աշխատակիցների և բանվորների խմելու և կենցաղային պահանջների համար ջրապահանջը հաշվարկվում է հետևյալ կերպ.

$$W_{\text{խ.տ.}} = (n \times N \times + n_1 \times N_1) T_1, \text{ որտեղ}$$

n – ԻՏ աշխատողների թվաքանակ, 5 մարդ

N - ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվ, 0.016 մ³օր/մարդ

T1 - շինարարության ողջ ժամանակահատվածի աշխատանքային օրերի թիվ, 528 օր

n1- բանվորների (այդ թվում՝ վարորդներ) թվաքանակ, 45 մարդ

N1 - բանվորների ջրածախսի նորմատիվ, 0.025 մ³օր/մարդ

$$W_{\text{խ.տ}} = (5 \times 0.016 + 45 \times 0.025) \times 528 = 636.2 \text{ մ}^3$$

$$\text{Ընդհանուր ջրապահանջը կկազմի՝ } 2362.8 \text{ մ}^3 + 636.24 \text{ մ}^3 = 2999 \text{ մ}^3$$

Ելնելով շինարարության ոչ մեծ տևողությունից հատուկ շինարարական բազայի ստեղծումը նպատակահարմար չէ: Շին. հրապարակում առաջարկվում է նախատեսել կոնտեյնների տիպի հատուկ շինություններ՝ աշխղեկի գրասենյակ, հանդերձարան, լվացարան-ցնցուղարան, փակ պահեստ, ինչպես նաև ճաշարան, բիզնեսարան, աղբի տարրաներ և այլն:

Ժամանակավոր տնտեսության շենքերի և շինությունների վերջնական ցանկը կճշտվի շինարարության ընթացքում և ըստ անհրաժեշտության այլ լրացուցիչ պայմանների ապահովումը կարող է իրականացվել հետագայում:

6.3. Թափոնների առաջացում և կառավարում

Նախագծի հողային աշխատանքների հաշվարկն իրականացվել է համաձայն ներկայացված երկրաբանական կտրվածքի, համաձայն որի ընդհանուր հողային հանույթը կազմում է 7530 մ³ է, որից ետլիցքը կազմում է 4400մ³: Մնացած 3130 մ³ քանակն իրենից ներկայացվում է փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող, որը կհեռացվի ու կտեղադրվի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր, որի վերաբերյալ տեղեկանքը **Վարդենիսի** համայնքապետարանից նախատեսվում է ստանալ մինչ շինարարական աշխատանքների մեկնարկը:

Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում գոյացող արտադրության (այդ թվում ընդերքօգտագործման) և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N342-Ն հրամանի, շինարարական աշխատանքների ընթացքում, մասնավորապես՝ նոր դպրոցի շենքի կառուցման, դպրոցի հին շենքի ապամոնտաժման և տարածքի բարեկարգման աշխատանքների ընթացքում գնահատվում են ստորև ներկայացվող կազմով թափոնների առաջացում.

Թափոնի անվանում	Ծածկագիր	Վտանգավորության դաս	Քանակ
-----------------	----------	---------------------	-------

Կենցաղային չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	91200400 01 00 4	IV	մոտ 3 տ
Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող	31401100 08 99 5	V	3130 խ.մ
Շինարարական աղբ՝ ներառյալ շենքերի քանդումից առաջացած	91200601 01 00 4	IV	2650 խ.մ

Նախատեսվող գործունեության ընթացքում քայուղերի և հեղուկ վառելիքի թափոնների առաջացում չի կանխատեսվում:

Ապամոնտաժման ընթացքում գոյացած «շինարարության փայտանյութի թափոնները» գնահատվում են երկրորդայի օգտագործման համար պիտանի և կօգտագործվեն կապալառուի կողմից՝ որպես երկրորդային հումք այլ շին աշխատանքներում: Այլ նյութերը (հիմնականում մետաղի ջարդոններ, փայտանյութ, դռներ, պատուհաններ, խողովակներ) կտեսակավորվեն և նույնպես կօգտագործվեն որպես երկրորդային հումք:

Գործունեության ընթացքում ապամոնտաժման գործողություններից գոյացած շինարարական աղբը գնահատվում է շուրջ 5 000 տ, շինարարական աղբը՝ շուրջ 120 խ.մ , իսկ փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հողը՝ 3130 խ.մ: Վերջիններիս հեռացումն ու տեղադրումը կիրականացվի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ Վարդենիսի համայնքապետարանի հետ համաձայնեցված վայրում, որի վերաբերյալ համաձայնությունը նախատեսվում է ձեռք բերել մինչ շինարարական աշխատանքների մեկնարկը:

Կենցաղային աղբը, որի ընդհանուր քանակը գործունեության ողջ ընթացքում կանխատեսվում է մոտ 3տ, կտեղափոխվի աղբահավաք ծառայություն իրականացնող ընկերության կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Թափոնների փաստացի քանակի որոշումը և ծավալաթերթով նախատեսված վճարումը հնարավոր է իրականացնել տեղամասի տեխնիկական հսկողություն իրականացնող ինժեների և հեղինակային հսկողություն իրականացնող կազմակերպության համաձայնությամբ:

6.4. Աղմուկի և թրթռումների ազդեցություն

Համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը չի գերազանցի ՀՀ-ի սահմանված

նորմերի դպրոցին հարակից տարածքում , հաշվի առնելով առկա ազդակիր շինությունների (բնակելի և հասարակական շենքեր, բիզնես կետեր) հեռավորությունը շինտարածքից (մոտ 20-50մ): Հարակից տների և շենքերի բնակչության հնարավոր բողոքների դեպքում կիրականացվեն աղմուկի և թրթռումների մակարդակների գործիքային չափագրումների:

Շին աշխատանքների ընթացքում օգտագործվող մեքենա-մեխանիզմները կշահագործվեն բացառապես աղմկակլանիչների և խլացուցիչների առկայության դեպքում: Բացի այդ հիմնականում աղմուկ առաջացնող գործողությունները կիրականացվեն միայն օրվա ցերեկային ժամերին, այն է՝ ժամը 9:00-ից 18:00:

Շինարարական գործողությունների ընթացքում թրթռումների ազդեցություններ հարևան ազդակիրների վրա չեն կանխատեսվում: Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կապալառուն պարտավոր է հետևել ՀՀ թրթռումների գործող նորմերը, քանի որ ծրագրի շրջանակում հարակից կառույցների վրա հասցրված ցանկացած ֆիզիկական վնասը պետք է վերացվի կամ փոխհատուցվի կապալառու ընկերության սեփական միջոցների հաշվին:

Աղմուկի և թրթռումների մակարդակների կառավարմանն ուղղված մեղմացնող միջոցառումներն առավել մանրամասը ներկայացված են ԲԿՊ-ում: Ծախսերի արդյունավետության տեսանկյունից նպատակահարմար է համարվել աղմուկի և թրթռումների մակարդակների գործիքային չափագրումներ իրականացնել միայն բողոքների դեպքում: Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կապված է լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է համաձայն՝ ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի՝ «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» N2-III-11.3 ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐ N2-III-11.3 ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N 138 հրամանի և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՂՄՈՒԿԻՑ» ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2001 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-Ի N 82 ՀՐԱՄԱՆՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N79-Ն հրամանի պահանջներին համապատասխան:

Ավտոմեքենաների և սարքավորումների աշխատատեղերում աղմուկի մակարդակը 80 դԲ (A) գերազանցելու դեպքում աշխատողները պետք է օգտագործեն անհատական պաշտպանական միջոցներ (գլխարկներ, ականջակալներ և այլն): Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 70 դԲ (A), կամ ֆոնային մակարդակի ոչ ավել քան 3 դԲ (A) ավելացում: Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը, աշխատակիցների վրա աղմուկի ազդեցությունը կրելու է կարճատև և ժամանակավոր բնույթ: Շինարարության ընթացքում շինիրապարակում աշխատելու են տարբեր մեքենաներ և մեխանիզմներ, որոնց

աղմուկի մակարդակի գումարային ազդեցությունը չի գերազանցի սահմանված նորմերը և նույնիսկ միաժամանակ մի քանի շինտեխնիկայի աշխատելու դեպքում կգտնվի թույլատրելի սահմաններում: Շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցերեկային ժամերին: Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու նպատակով կնախաձեռնվեն վերը նկարագրված լրացուցիչ միջոցառումները, որոնց կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը շինհրապարակին հարակից տարածքում չի գերազանցի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը:

6.5. Ազդեցություն պատմամշակութային հուշարձանների վրա

Հողային աշխատանքների ընթացքում պատահական գտածոի (շարժական կամ անշարժ) անսպասելի հայտնաբերման դեպքում, համաձայն ՀՀ «Պատմության և մշակութային անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» օրենքի (1998թ.) և ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի ընթացակարգերի, աշխատանքները կդադարեցվեն և շինարար կապալառուն կտեղակացնի Պատվիրատուին, վերջինս էլ՝ լիազոր մարմնին:

6.6. Աշխատանքի անվտանգություն

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում մեծ ուշադրություն է դարձվելու աշխատանքային անվտանգության ապահովման հարցերին, որի համար նախատեսված են մի շարք միջոցառումներ հնարավոր ազդեցությունները և անհարմարությունները բացառելու կամ մեղմացնելու նպատակով:

Շինհրապարակում առողջության և աշխատանքային անվտանգությանն ուղղված կանոնները/միջոցառումները կիրականացվեն կապալառուի կողմից՝ համաձայն ԲԿՊ-ում նկարագրված ընթացակարգի, որոնք համալիր ներկայացված են ԲԿՊ-ի «Առողջության և աշխատանքի անվտանգության պլան», ինչպես նաև «Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման պլան» ենթաբաժիններում (տես ԲԿՊ, բաժին 8):

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում խստորեն կպահպանվեն անվտանգության և հակահրդեհային միջոցառումները, մասնավորապես.

Նախքան աշխատանքի սկսելը կկատարվի շինհրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում և կտեղադրվեն մուտքը արգելող ցուցափեղկեր/նշաններ:

Շինարարությունում շահագործվող կռունկը պետք է անցած լինի անվտանգության տեխնիկայի փորձաքննության և գրանցված լինի «Տեխնիկայի անվտանգության ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի ռեգիստրում:

Հակահրդեհային անվտանգությունը շինհրապարակում, աշխատատեղում և աշխատանքի տեղամասերում անհրաժեշտ է ապահովել համապատասխան «Հակահրդեհային անվտանգության կանոններ» պահանջներին համապատասխան, ապահովել կրակմարիչի առկայությունը և հրդեհային անվտանգության վերաբերյալ պաստառներն այլն:

Մինչև աշխատանքների սկսելը աշխատողներին պետք է հրահանգավորել անվտանգության տեխնիկայի մասին: Բանվորների աշխատանքների պաշտպանությունը պետք է ապահովվի վարչակազմի կողմից, նրանց անհատական պաշտպանական միջոցներ տրամադրմամբ (հատուկ արտահագուստ, կոշիկ, սաղավարտ և այլն):

Տանիքի և բարձրության վրա աշխատանքերի իրականացման ժամանակ, աշխատանքներն անհրաժեշտ է կատարել անվտանգության գոտիների օգտագործմամբ, որոնք պետք է ամրացվեն կոնստրուկտիվ ճշտված և հուսալի էլեմենտից:

Եռակցման աշխատանքներ իրականացնելիս անհրաժեշտ է հետևել, որպեսզի էլեկտրա և գազաեռակցված սարքերը գտնվեն ճանապարհներից և անցումներից մի կողմ և էլեկտրաեռացման սարքը և եռակցվող նյութը լինեն հողանցված:

Խտացված գազով բալոնները պետք է տեղափոխել միայն հատուկ պատգարակի միջոցով: Բալոնին չի թույլատրվում մոտենալ յուղոտված հագուստով, արգելվում է նաև բալոնների մոտակայքում ծխելը:

Արգելվում է տանիքում աշխատանքներն իրականացնելը, մշուշի, ամպրոպի և քամու 6 բալ արագությամբ գերազանցման դեպքում:

Անվտանգության անհատական մոտեցումներ կապված կռունկի գործողության գոտում կատարվելիք շին-մոնտաժային աշխատանքների հետ (օրինակ՝ բեռի տեղափոխումը գոյություն ունեցող շենքերի տանիքի վրայով):

7. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

7.1. Շրջակա միջավայրի պահպանություն և մեղմացնող միջոցառումները

Ծրագրի համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին և նորմերին, ինչպես նաև ԱԶԲ բնապահպանական անվտանգության սկզբունքներին նախատեսվում է ապահովել բնապահպանական կառավարման պլանի (ԲԿՊ) միջոցով: ԲԿՊ-ում պարունակում է Ծրագրի բոլոր փուլերի ընթացքում (նախագծում, շինարարություն և շահագործում) հնարավոր անցանկալի բացասական ազդեցությունները կանխելու և մեղմացնելու միջոցառումներն, ինչպես նաև մոնիտորինգի գործողությունները՝ ստուգելու համար շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքի համապատասխանությունը պլանավորված մեղմացնող միջոցառումներին:

Ծրագրի համար մշակված ԲԿՊ՝ մեղմացնող միջոցառումները և մոնիտորինգի պլանն, ամբողջական ներկայացված են Հավելված 7 և Հավելված 8-ում:

ԲԿՊ-ն որպես անբաժանելի մաս կցվելու է հիմնական շինարար կապալառուի մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերին: Հիմնական կապալառուն պատասխանատու է լինելու ԲԿՊ-ի իրականացման համար և իր հերթին համապատասխան պայմանագրային պարտավորություններ է նախատեսելու ենթակապալառուի հետ իր պայմանագրերում:

Ստորև ամփոփ բերվում են նախատեսվող գործունեությունից ակնկալվող ազդեցությունները և շրջակա միջավայրի պահպանությանն ուղղված հիմնական բնապահպանական, ինչպես նաև աշխատանքի և առողջության ապահովման միջոցառումները, որոնք պատշաճ ձևով կիրականացվեն ենթածրագրի իրականացման բոլոր փուլերի ընթացքում.

- տեղեկատվության հրապարակում և հանրային լսումներ,
- շինարարական հրապարակի ժամանակավոր ցանկապատում,
- շինարարական աղբի կանանոնավոր հեռացում թույլատրված աղբավայր, ինչպես նաև շին. հրապարակում կենցաղային աղբի համար նախատեսված աղբամանների տեղադրում,
- շինարարական հրապարակի ջրցանում և փոշու արտանետումների մակարդակների կառավարում ՀՀ թույլատրելի նորմերին համապատասխան,
- շինարարական մեքենաների սահմանափակ տեղաշարժ՝ 30 կմ/ժ չգերազանցող արագությամբ, իսկ բեռնատարերի դեպքում՝ թափքի ծածկի առկայությամբ,
- աղմուկ առաջացնող աշխատանքներն իրականացում թույլատրելի մակարդակների սահմանում և ցերեկային ժամերին՝ մինչև ժամը 18:00,
- մեքենաների անիվների լվացման և մաքրման միջոցառումներ (կոպիճե մակերեսներ)՝ հրապարակից ցեխի և փոշու տարածումը կանխելու նպատակով,

- շինարարական նյութերի ձեռք բերում լիցենզավորված մատակարարներից, ներառյալ՝ բետոնաշաղախը՝ մոտոկա հանգույցներից,
- վառելիքի և նավթանման նյութերի պահումը կիրականացվի բետոնե, ավազե հիմքերի կամ մետաղական անթափանց տակդիրների վրա,
- մեքենա-սարքավորումների տեխնիկական սպասարկումը կիրականացվի մասնագիտացված կենտրոններում,
- նախատեսվող գործունեության ողջ ընթացքում բողոքների արձագանքման մեխանիզմի ներդրում,
- արտակարգ իրավիճակների կանխարգելման միջոցառումներ,
- կապահովվեն առողջության և աշխատանքի անվտանգության ապահովման միջոցառումներ, ներառյալ՝ բանվորական կազմին սեզոնային արտահագուստի, անձնական պաշտպանիչ միջոցների տրամադրում:
- տարածքի կանաչապատ գոտիները կհամալրվեն արժեքավոր բուսականությամբ:

7.2. Մոնիտորինգ

ՀՏՁԿ-ի կողմից կանոնավոր մոնիտորինգ է իրականացվելու ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարումը և դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով: ՀՏՁԿ-ի բնապահպանության երաշխիքների մասնագետները իրականացնելու է մոնիտորինգի դաշտային ստուգայցեր դպրոցի շինարարական տեղամաս ամսական երկու անգամ կտրվածքով: Մոնիտորինգային արդյունքները գրանցվելու են Ծրագրի շրջանակում մշակված մոնիտորինգի ստուգաթերթիկում:

Տեխնիկական վերահսկողության շրջանակներում կիրականացվի ամենօրյա հսկողություն, որը կներառի նաև բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության հարցերը: և նկատված հայտաբերված անհամապատասխանությունների վերաբերյալ ժամանակին կտեղեկացվի ՀՏՁԿ-ին:

Ծախսերի արդյունավետության տեսանկյունից նպատակահարմար է համարվել փոշու, աղմուկի և թրթռումների մակարդակների չափագրումներն իրականացնել ազդակիր կողմերի համապատասխան բողոքների դեպքերում:

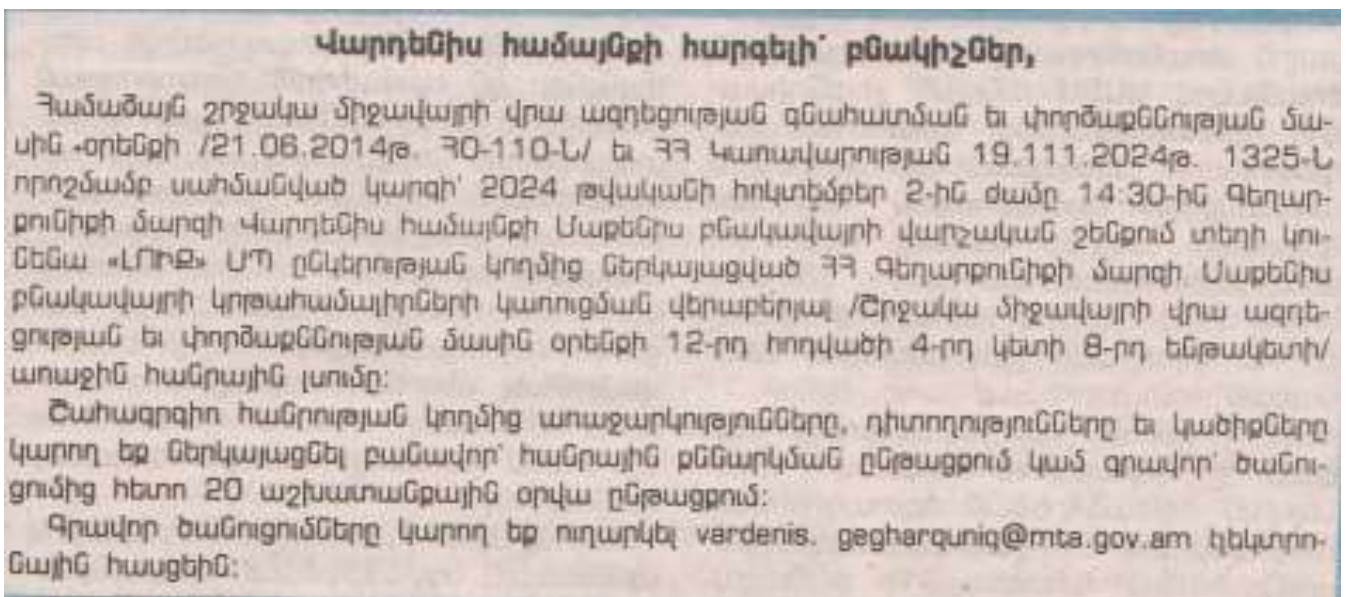
ՀՏՁԿ-ի կողմից նախատեսվող գործունեության իրականացման ողջ ընթացքում ներդրվելու է բողոքների անդրադարձման մեխանիզմ (ԲԱՄ): Շահառուների հետ կապի և բողոքների լուծման մեխանիզմների վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՏՁԿ-ի պաշտոնական կայքում (www.atdf.am): Բողոքների գրանցամատյանի ձևաչափը բերված է Հավելված 9-ում:

8. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Բնապահպանական պետական փորձաքննության շրջանակում 2024 թվականի Հոկտեմբերի 2-ին ժամը 14:30 , Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի վարչական շենքում իրականացվել է նոր դպրոցի և մակապարտեզի կառուցման նախագծի և նախատեսվող գործունեության ընթացքում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ հանրային քննարկում:

Հանդիպմանը մասնակցել են համայնքի ղեկավարը, դպրոցի տնօրենը, ուսուցչական անձնակազմը, ներկայացուցիչներ պատվիրատու, նախագծային և ՇՄԱԳ իրականացնող կազմակերպություններից, ինչպես նաև Մաքենիսի բնակիչները:

Հանրային քննարկումները կազմակերպվել են հանրային քննարկման և ծանուցումների իրականացման կարգի համաձայն, ըստ որի հանդիպումից նվազագույնը 21 աշխատանքային օր առաջ հանդիպման վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը հասանելի է եղել «Առավոտ» օրաթերթի 31.10.2024 համարում:

Շահագրգիռ հանրությունը հնարավորություն է ունեցել իր առաջարկությունները, դիտողություններն ու կարծիքները Վարդենիսի համայնքապետարան ուղարկել նաև գրավոր:

Հանդիպման արձանագրությունը, մասնակիցների ցուցակը, հանրային քննարկման ժամանակ իրականացված տեսաձայնագրությունը, ինչպես նաև համայնքի ավագանու հանաձայնությունը նախատեսվող գործունեության իրականացման վերաբերյալ ներկայացվում են սույն ՇՄԱԳ հաշվետվությանը կից (տես՝ նաև Հավելված 4):

9. ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- Շինարարական Կլիմայաբանություն 2011: ՀՀՇՆ II 7.01-2011 ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2011թ. սեպտեմբերի 26-ի N167-Ն հրաման:
- Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР1984, Москва.
- ԱԴԲ 2015: Բնապահպանական գնահատման և ուսումնասիրության շրջանակ:
- ՀՀ կառավարության որոշում N160-Ն, 2 փետրվար, 2016թ: Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիանների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին:
- Տեղեկագիր ՀՀ հիդրոօբերևութաբանության և շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի արդյունքների մասին: Երևան: 2024թ 1-ին եռամսյակ:
- ՀՀ կառավարության որոշում 596-Ն, 2015: ՀՀ-ում «Կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ փաստաթղթերի տրամադրման կարգը հաստատելու և ՀՀ կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»:
- ՀՀ կառավարության 426-Ն որոշումը, 12 ապրիլի, 2018թ: «Նոր կառուցվող բնակելի բազմաբնակարան շենքերում, ինչպես նաև պետական միջոցների հաշվին կառուցվող (վերակառուցվող, նորոգվող) օբյեկտներում էներգոխնայողության և էներգոարդյունավետության տեխնիկական կանոնակարգը սահմանելու մասին»
- ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարի N-1243-Ն հրաման, 2015թ: «Սեյսմիկ պաշտպանության բնագավառի հատուկ և կարևոր նշանակության օբյեկտները սահմանելու մասին»:
- ՀՀ Օրենք Սեյսմիկ պաշտպանության մասին, 2002 թ:
- ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի N 102-Ն հրաման, 2020թ: ՀՀՇՆ 20.04-2020 «Երկրաշարժադիմացկուն շինարարության նախագծման նորմեր» շինարարական նորմերը հաստատելու և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի փետրվարի 3-ի N 24-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Կադաստրի կոմիտե

Վերջին կցման ամսաթիվ	Ամսաթիվ	Վերջին համար	Վերջին համար	Վերջին համար

Սույն վկայականով հաստատվում է 30 հուլիսի 2024 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՎԱՐԴԵՆԻՍ ՀԱՄԱՅՆՔ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Գեղարքունիք, համայնք Վարդենիս գյուղ Մաքենիս 5-րդ փողոց 6

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՏԱԹՂԹԵՐԸ

Համայնքի ղեկավարի որոշում՝ 22/04/2024թ. հ 0271-Ա, Համայնքի ղեկավարի 23/07/2024 թվական N 0571-Ա որոշում

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 05-064-0107-0075

Մակերեսի չափը (հա)՝ 1.2

Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հասարակական կառուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 30072024-05-0017, գաղտնաբառ՝ IQABGKJNUBMQ

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-codastre.am կայքէջի միջոցով

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/Հ	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ԼԵՎՈՆ ԲՐԵՅԱՆ
 Ձբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման
 անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 30072024-05-0017, գաղտնաբառ՝ IQABGKJNUBMQ

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ (ԲԿՊ)

Ծրագրի գործողություններ	Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություններ	Առաջարկվող մեղմացնող միջոցառումներ	Պատասխանատու մարմին
Ն Ա Խ Ա Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ա Կ Ա Ն Փ ՈՒ Լ			
1. Հանրային լսումներ, հանրության իրազեկում	Հանրության ոչ պատշաճ տեղեկացվածությունը և հնարավոր բողոքները կարող են նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամկետների ձգձգման պատճառ դառնալ:	1.1. Դպրոցի նոր շենքի կառուցման նախագծի և ԲԿՊ-ի վերաբերյալ առաջին հանրային քննարկումը անցկացրվել է ս.թ. Հոկտեմբերի 2-ին , ժամը ` 14:30 Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի վարչական շենքում: 1.2. Հանրային քննարկման հայտարարությունը օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տպագրվել է «Առավոտ» օրաթերթի 31.10.2024 համարում:	Նախագծման խորհրդատու, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)
2. Մրցութային և պայմանագրային փաստաթղթերի պատրաստում	ԲԿՊ-ի պահանջներն անհրաժեշտ է հաշվի առնել աշխատանքային նախագծում, որի արդյունքում հնարավոր են բնապահպանական բացասական ազդեցություններ՝ բնակելի համայնքի շինարարության և շահագործման փուլերում:	2.1. Աշխատանքային նախագիծը անհրաժեշտ է մշակել հաշվի առնելով ԲԿՊ-ում պլանավորված մեղմացնող միջոցառումները, որոնք պետք է ներառված լինեն նաև կապալառուի պայմանագրային փաստաթղթերում:	Նախագծման խորհրդատու, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)
Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ Ա Ն Փ ՈՒ Լ			
Առողջություն և աշխատանքային անվտանգություն			
3. Շինարարական հրապարակի բոլոր գործողությունները	ԲԿՊ-ի պահանջների չկատարումը և դպրոցի կառուցման բնապահպանական պահանջների մասին տեղեկատվության պակասը կարող են շրջակա միջավայրի վատթարացման պատճառ դառնալ: Շինհրապարակի ոչ պաշաճ կազմակերպման պատճառով աշխատողների, ինչպես նաև շինհրապարակի մերձակայքում բնակվող մարդկանց ցանկացած վնասվածքը անընդունելի է:	3.1. Անհրաժեշտ է նշանակել բնապահպանական/ աշխատանքային անվտանգության և արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շինհրապարակում: 3.2. Անհրաժեշտ է ձեռնարկել միջոցառումներ կողմնակի անձանց մուտքը շինհրապարակ արգելելու համար. (ցանկապատում, պահակակետ և այլ): 3.3. Անհրաժեշտ է բացառել անվտանգության կանոնների խախտման դեպքերը (օր. չհսկված էլեկտրական գործիքների առկայությունը շինհրապարակում և այլն): 3.4. Անհրաժեշտ է ապահովել կրակմարիչի առկայությունը և դրանց հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակում և կիրառվող տեխնիկայում: 3.5. Անհրաժեշտ է ապահովել առաջին բուժ օգնության միջոցների առկայությունը և դրանց հեշտ հասանելիությունը շինհրապարակում: 3.6. Բանվորական և այլ անձնակազմը պետք է ապահովվի սեզոնային արտահագուստով և այլ անհատական պաշտպանության միջոցներով, որոնք պետք	Շինարարական ընկերություն, տեսչական վերահսկողության մարմիններ, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)

		<p>է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ):</p> <p>3.7. Աշխատանքային անվտանգության և առողջության հետ կապված միջադեպերը պետք է գրանցել:</p> <p>3.8. Աշխատողները պետք է անցնեն աշխատանքի անվտանգության հրահանգավորում, ինչը պատշաճորեն պետք է գրանցվի համապատասխան գրանցամատյանում:</p> <p>3.9. Խստորեն պետք է պահպանվեն ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության պահանջներն ու նորմերը:</p>	
Հանրության հետ կապ և հանրային իրազեկում			
<p>4. Հանրության իրազեկման բարձրացում, բողոքարկման մեխանիզմ</p>	<p>Ազդակիրների թերի իրազեկվածությունը, տեղեկատվության և փոխըմբռնման պակասը կարող է հանգեցնել դժգոհությունների, որի արդյունքում հնարավոր են նախատեսվող գործունեության ժամկետների հետաձգումներ:</p>	<p>4.1. Շինարարական աշխատանքները սկսելուց առաջ անհրաժեշտ է տեղադրել ցուցանակներ / տեղեկատվական վահանակներ, որոնք պարունակում են տեղեկատվություն շինարար կազմակերպության, նրա գտնվելու վայրի, աշխատանքային ժամերի, պատասխանատու անձանց և նրանց հեռախոսահամարների/ էլեկտրոնային հասցեների մասին:</p> <p>4.2. Շին հրապարակում անհրաժեշտ է ունենալ բողոքների գրանցամատյան և նշանակել պատասխանատու անձ, ով 15 օրյա ժամկետում պետք է պատասխանի դիմորդին՝ հարցի լուծման վերաբերյալ:</p>	<p>Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)</p>
Շրջակա միջավայրի պահպանություն			
<p>5. Հողային աշխատանքներ, շինանյութերի փոխադրումներ, շինարարական այլ աշխատանքներ</p>	<p>1. Տրանսպորտային միջոցների երթևեկությունից, ինչպես նաև շին տեխնիկայի շահագործուից առաջացած փոշու և այլ արտանետումների ազդեցությունը:</p> <p>2. Շին. աշխատանքների արդյունքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակի աճի հետևանքով ազդեցությունը:</p>	<p>5.1. Օդի աղտոտման և փոշու կառավարում</p> <p>5.1.1. Փոշու արտանետումները նվազագույնի հասցնելու նպատակով շինհրապարակի տարածքում պարբերական ջրցանումների իրականացում:</p> <p>5.1.2. Օդի որակի չափագրումների իրականացում ըստ անհրաժեշտության՝ ազդակակիր անձանց բողոքների դեպքում:</p> <p>5.1.3. Անհրաժեշտ է նվազագույնի հասցնել շինհրապարակում պահվող նյութերի և թափոնների քանակը և պահել կուտակված նյութերը հնարավորինս ծածկված վիճակում փոշու հնարավոր տարածումից խուսափելու համար:</p> <p>5.1.4. Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով</p> <p>5.1.5. Անհրաժեշտ է սահմանափակել մեքենաների արագությունը փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով:</p> <p>5.1.6. Անհրաժեշտ է ապահովել շին հրապարակ մուտք գործող և լքող մեքենաների անվադողերի լվացումը:</p> <p>5.2. Աղմուկի և թրթռումների կառավարում</p>	<p>Շինարարական ընկերություն, տեսչական վերահսկողության մարմիններ, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)</p>

		<p>5.2.1. Շին. հրապարակում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին, իսկ չափագրումներ կիրականացվեն ըստ սահմանված ժամանկացույցի:</p> <p>5.2.2. Աղմկահարույց աշխատանքների իրականացում օրվա ցերեկային ժամերին՝ սամանափակվելով միայն թույլատրված ժամերի միջակայքում:</p> <p>5.2.3. Մեքենաների ապահովվում խլացուցիչներով: Անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործման բացառում:</p> <p>5.2.4. Շինարարության մեջ ներգրավված բանվորներին ԱՊՄ-ով, այդ թվում՝ ականջակալներով, ապահովում:</p>	
--	--	---	--

Շինարարական հրապարակի կազմակերպում

<p>6. Շինհրապարակի կազմակերպում</p>	<p>Շինհրապարակի ոչ ճիշտ կազմակերպումից բխող ազդեցություններ</p>	<p>6.1. Շին հրապարակն անհրաժեշտ է կազմակերպել բացառապես կառուցապատման ենթակա տարածքի ներսում:</p> <p>6.2. Շին. հրապարակի կազմակերպման սխեմայում պետք է նշված լինեն շին. նյութերի պահեստավորման, նյութերի և թափոնների ժամանակավոր կուտակման տեղերը, մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղերը և այլն:</p> <p>6.3. Անհրաժեշտ է նախատեսել ավազի, ցեմենտի, այլ սորուն նյութերի, հողային զանգվածների, ինչպես նաև շինարարական աղբի պահեստավորումը փակ տարածքներում կամ դրանց ծածկումն անթափանց թաղանթներով:</p> <p>6.4. Անհրաժեշտ է իրականացնել շինհրապարակի ցանկապատում, համապատասխան տեղեկատվական ցուցանակի ու մուտքն արգելող նշանների տեղադրում:</p> <p>6.5. Անհրաժեշտ է իրականացնել շենք ծածկումը շինարարությանը համապատասխան բարձրությամբ անթափանց թաղանթով:</p> <p>6.6. Անհրաժեշտ է նվազագույնի հասցնել բաց տեղամասերի քանակը, հետլիցքն իրականացնել հնարավորինս կարճ ժամկետներում, տեղադրել նախագուշացնող նշաններ:</p> <p>6.7. Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն շինհրապարակի տարածքից դուրս՝ համայնքում գործող մասնագիտացված լվացման կետերում:</p>	<p>Շինարարական ընկերություն, տեսչական վերահսկողության մարմիններ, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)</p>
-------------------------------------	---	--	--

Երթևեկության կառավարում

<p>7. Շինհրապարակ մուտք ու ելք գործող մեքենաներ</p>	<p>Երթևեկության հնարավոր ազդեցություններն են.</p> <ul style="list-style-type: none"> • երթևեկության խափանումներ • երթևեկության հետ կապված վտանգներ և անվտանգության խնդիրներ 	<p>7.1. Մեքենաների և բեռնատարների երթևեկությունը անհրաժեշտ է կազմակերպել հասարակական երթևեկությանը և հիմնական հանրային ճանապարհին նվազագույն անհարմարություններ և վնաս պատճառելու սկզբունքով:</p> <p>7.2. Անհրաժեշտության դեպքում, ձեռնարկել ճանապարհին հասցրած վնասների վերականգման աշխատանքներ՝ ապահովելով ճանապարհների նախնական վիճակը:</p>	<p>Շինարարական ընկերություն, տեսչական վերահսկողության մարմիններ, Հայաստանի</p>
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • փոշու, աղմուկի և թթթումների մակարդակի աճ • հասարակական ճանապարհների վրա ցեխի և շին աղբի տարածում • շինարարական ճանր սարքավորումների և փոխադրամիջոցների կողմից ճանապարհներին վնաս 	<p>7.3. Դեպի շինարարական հրապարակ մուտքն ու ելքը պետք է կազմակերպել ընդհանուր երթևեկության և հասարակական անվտանգության համար նվազագույն խոչընդոտներով:</p> <p>7.4. Անհրաժեշտ է խուսափել գործողություններից, որոնք կարող են ճանապարհների խցանումների պատճառ դառնալ:</p> <p>7.5. Մեքենաների և սարքավորումների կայանատեղին անհրաժեշտ է կազմակերպել միայն սահմանված վայրերում:</p> <p>7.6. Անհրաժեշտ է ապահովել բեռնատարների ծածկով երթևեկումը շինհրապարակը լքելիս:</p> <p>7.7. Անհրաժեշտ է իրականացնել փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակի կանոնավոր զննում՝ վառելանյութի և յուղի արտահոսքը կանխելու համար:</p> <p>7.8. Անհրաժեշտ է դադարեցնել արտահոսքեր ունեցող մեքենաների աշխատանքը և դրանք փոխարինել պատշաճ վիճակում գտնվող մեքենաներով:</p>	<p>տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)</p>
--	--	--

Արտակարգ իրավիճակների կառավարում

<p>8. Վտանգավոր նյութերի օգտագործում և այլ արտակարգ իրավիճակների դեպքեր (դժբախտ պատահարներ և այլն)</p>	<p>Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ:</p>	<p>8.1. Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում:</p> <p>8.2. Շինհրապարակը պետք է ապահովված լինի արտահոսքը կանխող/մաքրող սարքավորումներով՝ հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար:</p> <p>8.3. Վտանգավոր նյութերի կառավարումը պետք է իրականացնել համապատասխան ՀՀ օրենսդրական պահանջներին:</p> <p>8.4. Վտանգավոր նյութերն ու վառելանյութն պետք է պահել ծածկված, ապահով և բնական ճանապարհով օդափոխվող տարածքում՝ ապահովված անթափանց հատակով և պատնեշով:</p> <p>8.5. Շինարարական բոլոր տեղամասերում անհրաժեշտ է ապահովել արտակարգ պատահարների դեպքում կոնտակտային տվյալները, պատասխանատու անձանց և անվտանգության պատասխանատուի անուն(ները), հեռախոսահամարները պարունակող պաստառների առկայությունը:</p> <p>8.6. Շին. աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, հրշեջ հիդրանտներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:</p> <p>8.7. Մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար:</p> <p>8.8. Հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում՝ ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ</p>	<p>Շինարարական ընկերություն, տեսչական վերահսկողության մարմիններ, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)</p>
--	---	--	--

		<p>այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ:</p> <p>8.9. Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների (քամու արագություն, անհողմություն, մառախուղ) դեպքում աշխատանքներն իրականացնել պահպանելով անվտանգության բոլոր կանոնները կամ շին. աշխատանքները դադարեցնել մինչ օդերևութաբանական պայմանները կլինեն բարենպաստ աշխատանքները վերսկսելու համար:</p> <p>8.10. Արտակարգ պատահարի դեպքում դրանք պետք է գրանցվեն համապատասխան գրանամատյանում:</p>	
--	--	--	--

Թափոնների և նյութերի կառավարում

<p>9. Շինհրապարակ և շինարարական աշխատանքներ</p>	<p>Շին աղբի տեղադրումը անհամապատասխան վայրերում, ջրահեռացման համակարգ ներթափանցող թափոնները և աղտոտիչները և շինարարական այն նյութերը, որոնք չեն մաքրվում շինհրապարակից, իրենցից ներկայացնում են պոտենցիալ վտանգ:</p>	<p>9.1. Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:</p> <p>9.2. Կանոնավոր կերպով (ամենաուշը 3 օրը մեկ) շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շին. թափոններն ու աղբը՝ փոշու և շին աղբի երկարատև կուտակումը և երթևեկության խոչընդոտները կանխելու համար:</p> <p>9.3. Շին հրապարակի տարածքում անհրաժեշտ է հատկացնել շին. աղբի նախնական կուտակման վայր:</p> <p>9.4. Շինարարական աղբը անհրաժեշտ է տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր՝ հատուկ սահմանված երթուղով:</p> <p>9.5. Շինարարական հավաքված վտանգավոր թափոնները պետք է պատշաճ կերպով հավաքվեն և հեռացվեն համապատասխան արտոնագիր ունեցող կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:</p> <p>9.6. Պետք է կատարվեն թափոնների հեռացման վերաբերյալ համապատասխան գրանցումներ/գրառումներ՝ որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ և նախատեսվածի համաձայն:</p> <p>9.7. Կենցաղային աղբի հավաքումը պետք է իրականացվի դրա համար նախատեսված տարրաներում և պարբերաբար հեռացվի համապատասխան աղբահավաք կազմակերպության կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:</p> <p>9.8. Անհրաժեշտ է բացառել շինանյութերի և շին. աղբի կուտակումը շինհրապարակից դուրս՝ մասնավոր կամ հասարակական տարածքում, ինչպես նաև շին. աղբի հեռացման նպատակով հասարակական աղբամանների օգտագործումը:</p>	<p>Շինարարական ընկերություն, տեսչական վերահսկողության մարմիններ, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)</p>
---	--	---	--

Աշխատողների վերապատրաստում

<p>10. Աշխատողների վերապատրաստում</p>	<p>Թերի իրազեկվածության և տեղեկատվության պակասից բխող ազդեցություններ:</p>	<p>10.1. Անհրաժեշտ է իրականացնել բոլոր աշխատողների համար ԲԿՊ պահանջների մասին դասընթացներ՝ այդ թվում թափոնների ճիշտ կառավարման, տարածքը մաքուր պահելու և այլն:</p>	<p>Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային</p>
---------------------------------------	--	--	---

		10.2. Բոլոր աշխատողներին անհրաժեշտ է իրազեկել աշխատանքի անվտանգության և տարբեր արտակարգ իրավիճակների դեպքում ձեռնարկվող միջոցառումների վերաբերյալ:	զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)
Աշխատանքային տեղամասի վերականգնում, բարեկարգում, տարածքի կանաչապատում			
11. Շինհրապարակի վերականգնում, տարածքի բարեկարգում 12. Կանաչապատում	Անհրաժեշտ է շինհրապարակից հեռացնել շին. տեխնիկան, բոլոր շին պարագաները, շինարարական նյութերը , թափոնները և այլն:	12.1. Շինհրապարակից անհրաժեշտ է հեռացնել շինարարության հետ կապված բոլոր պարագաները, այդ թվում՝ չօգտագործված նյութերը, թափոնները, մեքենաները, սարքավորումները, ցանկապատը և այլն: 12.2. Անհրաժեշտ է վերականգնել բոլոր վնասված կամ տեղահանված կոմունիկացիաները: 12.3. Անհրաժեշտ է մաքրել շինհրապարակը կենցաղային և այլ աղբից, հեռացնել յուղի, վառելիքի արտահոսքի հետքերը: 12.4. Անհրաժեշտ է կատարել նախագծով նախատեսված բարեկարգման աշխատանքները: 12.5. Անհրաժեշտ է ապահովել կանաչապատման աշխատանքները՝ դրանք համաձայնեցնելով Վարդենիսի համայնքապետարանի հետ:	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)
Հ Ե Տ Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ա Կ Ա Ն Շ Ա Հ Ա Գ Ո Ր Ծ Մ Ա Ն Փ ՈՒ Լ			
13. Թերությունների վերացման աշխատանքներ	Շինարարական փուլի համար սահմանված բոլոր ազդեցությունները	13.1. Անհրաժեշտ է ապահովել նախագծով նախատեսված բոլոր աշխատանքների պատճառ իրականացումը:	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ՊԼԱՆ

Վայր/ Գործողություն/ Փուլ	Մոնիտորինգի ենթակա պարամետրեր	Մոնիտորինգի կետեր	Մոնիտորինգի գործիքներ/ մեթոդներ	Բնապահպանական գործողությունների ցուցանիշ	Պատասխանատուններ	Մոնիտորինգի հաճախականություն
Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ Ա Ն Փ ՈՒ Լ						
1. Հանրային լսումներ և կապը հանրության հետ	- Հանրության տեղեկացվածությունը շինարարության փուլերի վերաբերյալ - Ազգակիր կողմերի տեղեկացվածությունը ԲԱՄ-ի վերաբերյալ	շին. հրապարակ	- փաստաթղթերի ստուգումներ, - տուգայցեր շին տեղամասեր, - հանրային լսումներ, - բողոքների գրանցամատյանի ստուգումներ	Բողոքներին արձագանքման մեխանիզմն իրականացվել է բոլոր պահանջներին համապատասխան	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)	Հանրային լսումները՝ շին աշխատանքները սկսելուց առաջ, ԲԱՄ-ը
2. Շրջակա միջավայրի պահպանություն	- փոշու և այլ օդի աղտոտիչների արտանետումներ, - աղմուկի և թրթռումների մակարդակի բարձրացում	շին. հրապարակ,	- ակնադիտական ստուգումներ՝ շին. հրապարակ ստուգայցերի միջոցով, - բողոքների գրանցամատյանի գրառումների ստուգում; - փոշու, աղմուկի, թրթռումների մակարդակների գործիքային չափում և վերլուծություն:	- գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը, - փոշու, աղմուկի և թրթռումների մակարդակը գտնվում է ՀՀ գործող նորմերի սահմաններում	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
3. Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրեր	- շին աղբի և թափոնների տեղադրման գտնվելու վայրը և կառավարումը:	Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրի հարևանությամբ բնակչությանը պատճառված անհարմարություններ:	- փաստաթղթերի ստուգում	- Շին աղբի և թափոնների տեղադրման վայրը համապատասխանում է պետ. մարմինների կողմից թույլատրված տարածքին, - գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան
4. Երթևեկության և մոտեցման ուղիների կառավարումը	- երթուղիների և մոտեցման ուղիների գտնվելու վայրերը: - հարևան բնակչությանը պատճառվող անհարմարությունները և անվտանգության հարցերը, ճանապարհներին և այլ	Ճանապարհների օգտագործում սարքավորումների և նյութերի տեղափոխության համար, շին. հրապարակի մոտեցման մոտքերը	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ կատարած ստուգայցեր	- երթևեկության և մոտեցման ուղիների համապատասխանությունը, - գրանցամատյանում գրանցված բողոքների քանակն ու կարևորությունը	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)	Կանոնավոր ժամանակացույցին համապատասխան

	կառույցներին պատճառվող վնասներ:					
5. Թափոնների և շին նյութերի կառավարում	- Շինարարական թափոնների և նյութերի կառավարումը շինարարության ընթացքում	շին. հրապարակ	- փաստաթղթերի ստուգում, - շինհրապարակ, թափոնավայրեր կատարած ստուգայցեր	- շին աղբը, կենցաղային աղբը, ոչ պիտանի և ավելցուկային նյութերի քանակները կառավարվում են Պլանին համապատասխան և տեղադրվում են միայն թույլատրված վայրում, - թափոնների գրանցամատյանը մշակված է և պատշաճ վարվում է:	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)	
6. Շինհրապարակի վերականգնում, բանվորական հագուստի, անվտանգության կանոնների, սանիտարահիգիենիկ պահպանում, կանաչապատում և տարածքի բարեկարգում	- շինհրապարակը մաքրված է, նյութերը և թափոնները հեռացված են, - բոլոր մակերեսները, այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքները վերականգնված են, - շինհրապարակի տարածքը բարեկարգված է:	Տեղամասեր կատարած ստուգայցեր	- Աշխատողների սանիտարահիգիենիկ պայմանները համապատասխանում են ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թ. սեպտեմբերի 19-ի N 15-Ն հրամանով հաստատված «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարակենցաղային սենքերի» N 2.2.8-003-12 սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներին: - Շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանման ուղղված մոնիթորինգն իրականացված է: - Շինհրապարակի վերականգնման և բարեկարգման պլանն առկա է: - Բոլոր մակերեսներն՝ այդ թվում՝ ժամանակավոր օգտագործված տարածքները վերականգնված են մինչև սկզբնական վիճակը:	- Պահպանված են շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների, սանիտարահիգիենիկ պահպանում, կանաչապատում և տարածքի բարեկարգում - ամբողջ շին աղբը, նյութերի մնացորդները և սարքավորումները հեռացված են շինհրապարակից,	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏՀՀ)	
Շ Ա Հ Ա Գ Ո Ր Ծ Մ Ա Ն (Թ Ե Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր Ի Վ Ե Ր Ա Ց Մ Ա Ն) Փ ՈՒ Լ						
7. Թերությունների վերացման աշխատանքներ	- Աղմուկի, օդի աղտոտիչների և այլ բնապահպանական ազդեցություններ	բնակելի համայնքի տարածքի սահմաններում	Չափումներ	Աղմուկի, թրթռումների, հողի և օդի որակի չափագրումներ՝ ստուգելու համար համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրական պահանջներին:	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման	

					հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)	
8. Տարածքի բարեկարգում	Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ	Բարեկարգման բոլոր տեղամասերը	Ստուգայցեր	Թփերի և խոտածածկույթի սանիտարական վիճակի ստուգումներ	Շինարարական ընկերություն, Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿ, ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՀԱՄԱՁԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՄԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում կայացած ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի կրթահամալիրի կառուցման նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ 1-ին հանրային քննարկումների

2024թ-ի հոկտեմբերի 02-ին, ժամը 14:30-ին ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում տեղի ունեցավ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի կրթահամալիրի կառուցման նախագծի և նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ 1-ին հանրային քննարկումը՝ «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների համաձայն: Հանրային քննարկումների հայտարարությունը հրապարակված է եղել «Առավոտ» օրաթերթի 2024 թ-ի օգոստոսի 31-ի համարում:

Հանդիպմանը մասնակցում էին Հայաստանի Տարածքային Ջարգացման Հիմնադրամի, ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի և Մաքենիս բնակավայրի, նախագծող կազմակերպության («Լուք» ՍՊԸ), նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակման և հանրային լուսնային կազմակերպման պատասխանատու ընկերության («Ի ՍԻ Ի Քառուցազու» ՍՊԸ) ներկայացուցիչները:

Վարդենիս համայնքի ղեկավարի օգնական Ա. Եղիազարյանը ողջունեց ներկաներին և ներկայացրեց հանդիպման նպատակը: Այնուհետև խոսքը փոխանցեց հանրային լուսնային կազմակերպման պատասխանատու ընկերության ներկայացուցիչ Մ. Խաչատրյանին:

Մ. Խաչատրյանը ողջունեց մասնակիցներին և իրազեկեց ներկաներին, որ քննարկվող նախագիծը, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի համաձայն ենթակա է փորձաքննության, որի համար նախատեսվում է 2 հանրային քննարկում: Քննարկումների արդյունքում առաջացած առաջարկությունները հաշվի կառնվեն հետագա գործողությունների համար: Այնուհետև Մ. Խաչատրյանը ներկայացրեց ծրագրին և նախագծին վերաբերող որոշ մանրամասներ, հնարավոր բնապահպանական միջոցառումները և ներկաներին հորդորեց տալ հարցեր և ներկայացնել առաջարկներ, այնուհետև խոսքը փոխանցեց նախագծող կազմակերպության ներկայացուցիչ՝ Ս. Բաղդասարյանին:

Ս. Բաղդասարյանը ներկայացրեց կրթահամալիրի տեխնիկական և քանակային մանրամասները գծագրերի օգնությամբ:

Տ. Առաքելյանը հավելեց, որ կրթահամալիրը ապահովվելու է ֆոտովոլտային կայաններով, քանի որ համայնքը գազիֆիկացված չի:

Բնակիչներին մեկը հետաքրքրվեց թե արդյոք դպրոցի և նախակրթարանի ճաշարանները կլինեն առանձին թե միասին:

Ս. Բաղդասարյանը հաստատեց, որ կլինեն առանձին ճաշարաններ:

Ներկաները քննարկեցին ջրամատակարարման հարցերը:

Ս. Գևորգյանը խնդրեց պարզաբանել կրթահամալիրի տեղադիրքը, արդյոք այն կկառուցվի նոր հատկացված տեղում:

Համայնքի ներկայացուցիչները պարզաբանեցին, որ հողակտորի սեփականության վկայականի տրամադրումը ընթացքի մեջ է:

Ս. Գևորգյանը խնդրեց նաև կրթահամալիրին մոտակա սեփականատերերին պահպանել զգուշավորության կանոնները շինարարական աշխատանքների ժամանակ:

Ս. Գևորգյանը խնդրեց դպրոցի ներկայացուցիչներին բացատրական աշխատանքներ անցկացնել աշակերտների հետ, որպեսզի խուսափեն շինհրապարակ մտնելուց: Ինչպես նաև հավելեց, որ Մաքենիս բնակավայրի բնակիչների ներգրավումը շինարարական աշխատանքների մեջ հանդիսանում է նաև սոցիալական մեղմացնող միջոցառում և պարտադիր պետք է կիրառվի: Հորդորեց բնակավայրի վարչական ղեկավարին կազմել համապատասխան մասնագետների ցուցակ: Տեղեկացրեց նաև, որ շինհրապարակում տեղադրված կլինեն բոլոր կոնտակտները և առաջարկությունների կամ բողոքների դեպքում բնակիչները կարող են դիմել:

Նախագիծը արժանացավ դրական գնահատականի Մաքենիս բնակավայրի բնակիչների կողմից:

Այլ հարցեր չինչեցին և Ա. Եղիազարյանը ավարտեց քննարկումը:

Քննարկումների վարող և պատասխանատու՝

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի ղեկավարի օգնական՝

Ա. Եղիազարյան

Ձեռնարկողի ներկայացուցիչ՝

«ԼՈՒՔ» ՍՊԸ-ի տնօրեն՝

Տ. Առաքելյան

Մասնակիցների ցանկ

«ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի կրթահամալիրի կառուցում-նախաձեռնվող գործունեության վերաբերյալ 2024թ-ի հոկտեմբերի 02-ին ժամը 14:30-ին ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում կազմակերպված հանրային ծանուցման և քննարկումների (1-ին փուլի հանրային ծանուցում և քննարկումներ)

N	Անուն, ազգանուն	Կազմակերպություն/պաշտոն	Հեռախոսահամար	Ստորագրություն
1.	Վարդան Կարապետյան	ԴՆԿԴ Բաժնիչ	091223690	[Signature]
2.	Զուհա Չափարյան	ՀԱՌԶ ԾԻՍ	092500005	[Signature]
3.	Սիմոն Զաքարյան	Գեղարքունիք	094-65-96-83	[Signature]
4.	Սեդրակ Չափարյան	Խառնակ	093538553	[Signature]
5.	Նարեկ Կարապետյան	Բաժնիքավոր	093830851	[Signature]
6.	Նինա Կարապետյան - Չափարյան	ՇՈ. ՉՊՁԵՆԱՆՈՒՄ	093-04-65-26	[Signature]
7.	Մանուկյան Վահագն	ՇՈ. ՉՊՁԵՆԱՆՈՒՄ	094866275	[Signature]
8.	Գևորգ Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	093204082	[Signature]
9.	Նուբարեան Գրիգոր	ԴՆԿԿԻ	093117114	[Signature]
10.	Վահագնյան Կարապետյան	ԳՆԱՄԿԻ	092943282	[Signature]
11.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	094-05-0683	[Signature]
12.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	09383244	[Signature]
13.	Մանուկյան Վահագն	ՄԱՍԿԻ	094870396	[Signature]
14.	Չափարյան Վահագն	ԿՆԱՄԿԻ	091166450	[Signature]
15.	Չափարյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	093-27-7174	[Signature]
16.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	093673333	[Signature]
17.	Կարապետյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	098606868	[Signature]
18.	Չափարյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	022939309	[Signature]
19.	Կարապետյան Կարապետյան	ՄԱՍԿԻ	044-14-00-18	[Signature]
20.	Չափարյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	09326620	[Signature]
21.	Վահագնյան Կարապետյան	ՄԱՍԿԻ	077-87-67-66	[Signature]

22.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	093801952	[Signature]
23.	Վահագնյան Կարապետյան	—	083401840	[Signature]
24.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	099-85-80-18	[Signature]
25.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	09380445	[Signature]
26.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	091994453	[Signature]
27.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	093-98-7838	[Signature]
28.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	094427523	[Signature]
29.	Վահագնյան Կարապետյան	ԴՆԿԿԻ	094115576	[Signature]
30.				
31.				
32.				
33.				
34.				
35.				
36.				
37.				
38.				
39.				
40.				
41.				
42.				
43.				
44.				
45.				

Ք Ա Ղ Վ Ա Ծ Ք

ՎԱՐԴԵՆԻՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ
10/10/2024թ. ՆԻՍԻ ԹԻՎ 12 ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ ԹԻՎ 143-Ա

ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՎԱՐԴԵՆԻՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՔԵՆԻՍ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐՈՒՄ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 42-րդ հոդվածի ու «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ, 16-րդ հոդվածի 3-րդ կետի դրույթներով, հիմք ընդունելով ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրում կրթահամալիր կառուցելու վերաբերյալ 2024 թվականի հոկտեմբերի 2-ին կայացած 1-ին հանրային քննարկման արձանագրությունը՝ համայնքի ավագանին որոշում է.

1. Տալ նախնական համաձայնություն՝ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիս համայնքի Մաքենիս բնակավայրում կրթահամալիրի կառուցման վերաբերյալ:

Կողմ -22

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

Իսկականի հետ ճիշտ է:

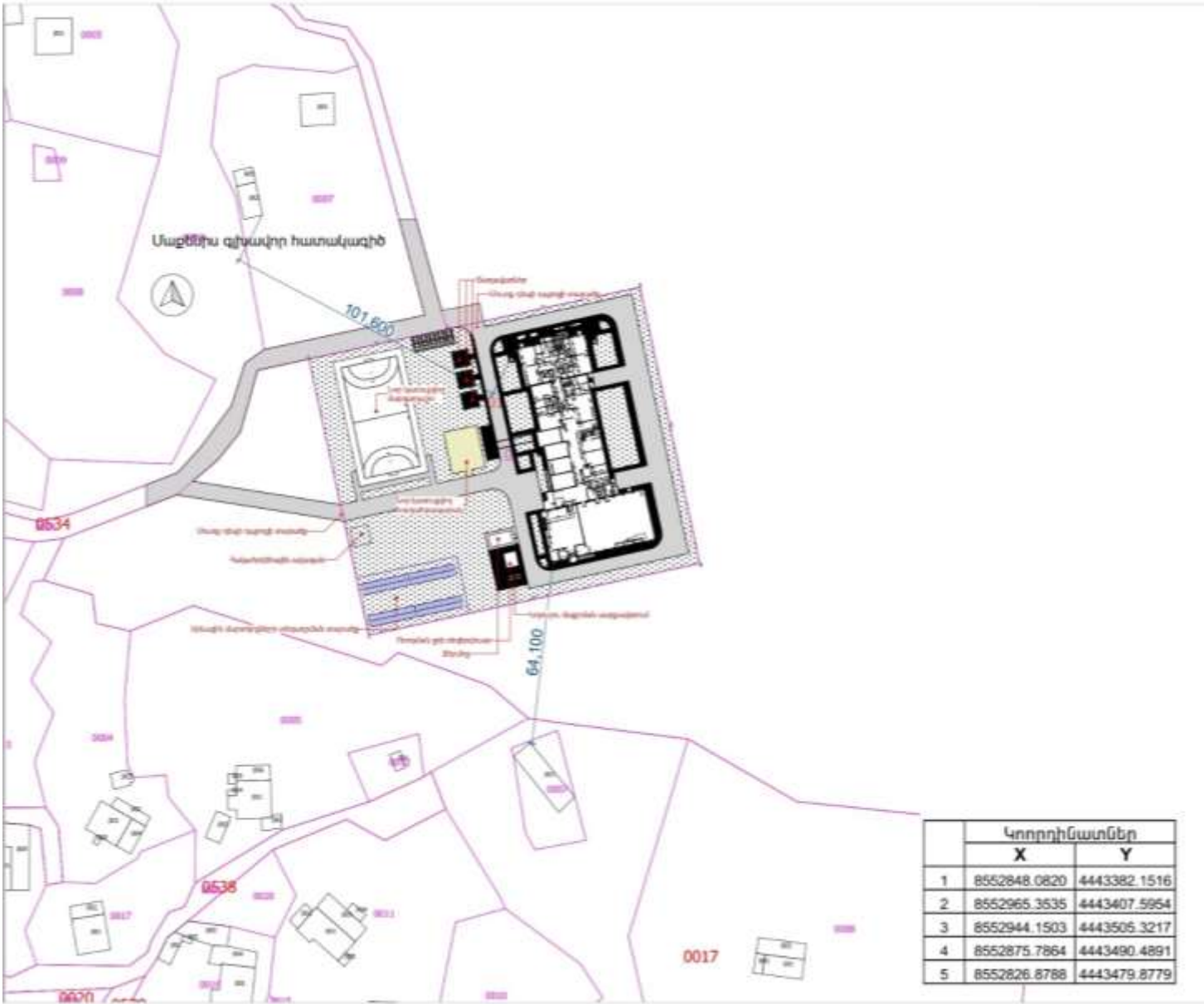

ԱՀԱՐՈՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ԻՐԱԴՐԱՅԻՆ ՍԽԵՄԱՏԻԿ ՔԱՐՏԵԶ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՃԱՐՏԱՐԱԴԵՏԱՀԱՏԱԿԱԿԿՑՄԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱԼՔ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՆԱԿՐԹՈՒՆԻՒՄԻ ՄԱՐԿ-ՎԱՐՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ
ՆԱԽԱԳՑՄԱՆ ԹՈՒՆԼՆՈՒԹՅՈՒՆ
(ՃԱՐՏԱՐԱԿՆԱԿԱԿԿՑՄԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱԼՔ)
N 88 +21» հունիսի 2024թ.**

Օրվեր 22 հեղադրումների մարզի Վաղարշապատի համայնքի Մաքենիս բնակավայրում կողմնակալի կառուցում, որը շահագրգռվում է 200 հարմարեքի համար միջնակարգ դպրոցի և 80 կրկնադասարանի համար մանկապարտեզի

Կողմնակալի անվանումը կառուցում, վերանորոգում, բանաշար, վերակառուցում, արժանապատիվ կառուցման փուլերից որևէ մեկը կառուցելու փաստաթղթերի մշակման համար, հանրային շահության, կարգապահության

4-րդ դասակարգման ստույգով

Գտնվելու վայրը՝ Վաղարշապատ համայնքի Մաքենիս բնակավայրում, 5-րդ փողոցի 5-ի հանրային մեծահասակների դպրոցի տարածքում, շինարարական փուլերից որևէ մեկը կառուցելու

Կառուցարարական շահագրգռողի անվանումը, անվանումը, փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար, կառուցարարական անվանումը, անվանումը, փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար

Առաջարկների պատճենները հասցնելու համար կառուցարարական փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար, կառուցարարական անվանումը, անվանումը, փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար

Առաջարկների գործադրության փուլերը՝ 24 ամիս (21 հունիսի 2024 թ. կիսի համարադրումով)

ՆԱԽԱԳՑՄԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ

(առաջարկելով (*) հեղադրումների գրաֆիկական արտադրության արտադրում է կից ներկայացվող ամիսի պետության)՝ Մ 1:500)

1. Հայտանոց գտնվում է՝ Վաղարշապատի կառուցարարական փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար

2. (*) Հայտանախ նախագիծը՝ 1:200

3. Հայտանախ նախագիծը՝ արժեքը 200 մլն ՀՀ դր

Կողմնակալի անվանումը, անվանումը, փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար, կառուցարարական անվանումը, անվանումը, փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար

4. (*) Տրամադրության պայմանները՝ փողոց

5. (*) Իմունիտետային գրանցումը և սարքավորումները (ընդամասնակարգում, կառուցում, փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար, կառուցարարական անվանումը, անվանումը, փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար)

6. (*) Կից կառուցումը՝ Համայնքի կառուցարարական փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար

7. Քննարկման հատուկ պահանջները և կամ պատճենները (պահանջարկային փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար)

8. (*) Հատակագիծային ամսական փուլերը՝ կամ

ՆԱԽԱԳՑՄԱՆ ՊԼԱՆՔՆԵՐ

(առաջարկելով (*) հեղադրումների գրաֆիկական արտադրության արտադրում է կից ներկայացվող ամիսի պետության)՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագիծային համայնքի արժեքը կազմում է 227, 1:500 ՄԼ 08 ՄԼ 2 ՄԼ 4 80 պահանջարկային համարադրումով, կառուցարարական փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար, կառուցարարական անվանումը, անվանումը, փուլերից որևէ մեկը կառուցելու համար

9.1. (*) օրվերի հետադարձությունը կարգի պից (մուր)՝ Ըող արժեքը կառուցումը

9.2. (*) հեղադրությունը հարևան հողատիրոջը (օրվերներից) (մուր)՝ համայնքի արժեքը կառուցումը

9.3. քաղաքային բարեկարգումը (մուր)՝ համայնքի կառուցումը

9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառույցի (կառույցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին)	Համաձայն գործող նորմերի
9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անբրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին տոկոսներով (%))	
9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին տոկոսներով (%))	50%
9.7. այլ պահանջներ	չկան
10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների ներդրվածությունը	չկան
11. Ստորգիտելու, կիսակողմի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները	չկան
12. (*) Կոմունիկացիոն ցանցեր և սարքավորումներ	Համաներկ գոտիում ունեցող և նախատվող եկթախտագիծերի ու ցանցերի նկատմամբ
12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում	Կցվում է Հատ տեխնիկական պայմանի (ժամանակ մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմաններ)
12.2. (*) էլեկտրամատակարարում	Կցվում է Հատ տեխնիկական պայմանի (ժամանակ մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմաններ)
12.3. (*) գազամատակարարում	Կցվում է գոտի գազափնկացված չէ (ժամանակ մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմաններ)
12.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության մարտնչատար կոյուղու (ներառյալ դիտահողմ) տեղադրիցը	Կցվում է Հատ նախագծի (ժամանակ N 1 համընկած 37-րդ կետի 2-րդ նկարագրով սահմանված կազմակերպության պայմաններ)
12.5. քաղ հուսանքներ	

12.6. սղջահամություն	2044
13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում	համաձայն աշխատանքային նախագծի (տեխնիկ նորմակերպման, քանակական, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումներ)
14. Քարեկարգում	Համաձայն նախագծի, կոմպլեքսում ցանկացած մասի (պեղծվածին պլանիկայի միջոցով պահանջները, կոմպլեքսում, ճարտարապետական փայլ ենթ. անկախություն, որոնք և այլն)
15. Ելևարարական նյութեր	Համաձայն նախագծի (շինարարական նյութերի որակապահանջները սահմանված են, ինչպես նաև լուծված են, որոնք և այլն, որոնք սահմանված են կառուցվող)
16. Պաշտպանական կառույցներ	Համաձայն գործող նորմերի (նորմերով նրա նախատեսված մարզերի և որևէ նյութի պաշտպանության միջոցառումներ)
17. Հակահրդեհային պահանջներ	Համաձայն գործող նորմերի (հակահրդեհային տեխնիկական պահանջներ միջոցառումներ)
18. Հաշմանդամների և ընտելության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ	ՀՀԵՆ IV-11.07.01-2006 շինարարական նորմին
19. Երջակա միջավայրի պահպանում	լիար որևէ պայման (լրջակա միջավայրի կոմպլեքսային պահպանության միջոցառումներ)
20. Ելևարարության կազմակերպում	Մասնատարած չէ, Հրատարակ (հրատարակություններ շինարարության հետ կապված տեղեկատվություն ստացնելու շրջանակում, շրջանակում տեղեկություն և տրամադրված տեխնիկական աշխատանքի պահանջներ կառուցվող)
21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը	24 ամիս (կցվում են առաջադրանքի պահանջային մասերը և նախագծի մշակման փուլեր)
22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ	ԼՐԱՏՈՒՌՈՒ ՊԱՅՄԱՆԱԼՆԸ Համաձայն ՀՀ գործող նորմերի (Հարասանի) Հանրապետության որևէ պայմանով սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծի նյութապահպանվող - նորմ կառուցվող համապատասխան նրա նախնական) անդին
23. Միջանկյալ համաձայնեցում	Համաձայնեցվել է Վարդենիս համայնքի ղեկավարի հետ,

Երբզափն փուլի համաձայնեցում
 Փրակտուս մարմին կամ Հարստակի Հանրակրթության օրենսդրություն նախատեսված դեպքերում շտաբի վերաբերյալ կողմնակի կողմից հանձնարված համաձայնեցում, երբևէ հան առաջարկված ֆուլթայնս նախադրությունը՝ N 1 եռօրյակի 87-րդ կետով նախատեսված դեպքում

24. Հասարակական քննարկումներ _____ **Օրենսդրության սահմանված կարգով**
 (Հարստակի Հանրակրթության օրենսդրություն սահմանված դեպքերում և կարգով)

25. Համաձայնեցումների կամ մասնագիտական եզրակացությունների ստացում _____ **Շատ գործող կարգի**
 (Քրեում են սփյուռք օրենքի համաձայնեցում օրենքով սահմանված պահանջները հայտնաբերված ու քննարկված կարգով և այլ լիարժեք մարմիններին կողմ, ինչպես նաև N 1 համալիրի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ լիսենզիայի սերտիֆիկատի սերտիֆիկատային (ստորագրեցող) կողմ)

26. Փոստալիս բաժանարարային պահարանների տեղադրում _____ **Շատ գործող օրենսդրության**

27. Քաղաքաշինական կանոնադրությունը ստորագրված լրացուցիչ պայմաններ _____ **Շատ գործող օրենսդրության**

28. Այլ պայմաններ _____ **Լադրագիր ենթակայանի 4 օրինակով**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
 ԳՆԱԿՐԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԿՐԻ
 ԿՐԹԱԿՐԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԵՄԱՎԱԿ** _____ **ԱԶԱՐՈՆ ԽԱՅԱՏՅԱՆ**
 (ստորագրություն)

ՀԱԿԵԼՎԱԾ 8. ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԶՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՄԱՆ ՑԱՆՑԻՆ ՄԻԱՑՄԱՆ ՄԻՆԵՄԱ

